

Kappelseje I/S
V/ Anders Kappel
Torkilstrupvej 20
4863 Eskilstrup

MILJØGODKENDELSE

06. FEBRUAR 2017

Guldborgsund kommune har den 11. oktober 2016 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrholdet på ejendommen Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

Udvidelse af soholdet fra 650 til 660 årssøer samt udvidelse af smågrise fra 18.655 til 23.500 smågrise en udvidelse fra 236,68 til 263,51 DE.

I forbindelse med udvidelse vil der blive opført klimacontainer.

Ansøgningen er fremsendt via Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem, husdyrgodkendelse.dk og har skemanr. 89923. Det er version nr. 3 fra den 11. november 2016, som har dannet grundlag for miljøgodkendelsen.

Afgørelse

I henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har Guldborgsund Kommune besluttet at meddele miljøgodkendelse til det ansøgte. Vilkårene og de grundlæggende vurderinger fremgår af vedlagte miljøgodkendelse.

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
MILJØ
PARKVEJ 37,
4800 NYKØBING F.
TLF +45 54731983
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSNR. 16/36791
SAGSBEHANDLER:
ANNETTE BRUUN HANSEN
ABH@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Offentliggørelse

Afgørelsen offentliggøres den 7. februar 2017 på kommunens hjemmeside, se www.Guldborgsund.dk under faneblad "afgørelser".

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet med en frist på 4 uger. Evt. klage skal indsendes elektronisk direkte til Miljø- og Fødevarerklagenævnet gennem Klageportalen, som findes via www.borger.dk eller www.virk.dk, - søg efter "klageportal".

I særlige tilfælde kan der søges om, at blive fritaget for at bruge den digitale klageportal. Kontakt Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø hvis du ønsker at søge om ikke at benytte den digitale klageportal. Husk at søge i god tid, så ansøgningen kan nå at blive behandlet inden udløbet af nedenstående klagefrist.

Evt. klage skal være modtaget senest tirsdag d. 7. marts 2017 inden midnat.

Evt. klage har ikke opsættende virkning, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Ønskes sagen afgjort ved domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er offentliggjort, eller efter endelig klageafgørelse.

Foruden dig selv kan afgørelsen påklages af enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen, samt af de institutioner og foreninger, der jf. nedenstående får kopi af afgørelsen.

Hvis Guldborgsund Kommune modtager klager over afgørelsen, vil du blive orienteret herom.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnet s behandling af evt. klage, at klager indbetaler et gebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 900 kr. du betaler klagegebyret med betalingskort i Klageportalen. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnet s hjemmeside www.nmkn.dk.

Med venlig hilsen

Mette Wolthers
Ingeniør

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

Kopi til:

- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Sjælland, Rolighed 7, 2., 4180 Sorø, via E-mail: sjl@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, via E-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N., via E-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, via E-mail: dnguldborgsund-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, via E-mail: natur@dof.dk
- DOF Storstrøm, v/ formand Michael Thelander, Løjtoftevej 175, 4900 Nakskov, Tlf. 54928346, E-mail: guldborgsund@dof.dk

Kopi til orientering

- Heidi Ledskov, Gefion via E-mail hsl@gefion.dk

GULDBORGSUND

§12 MILJØGODKENDELSE

§ 12-MILJØGODKENDELSE TIL SVINEBESÆTNINGEN PÅ DUKKERUPVEJ 2A, 4850
STUBBEKØBING

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE.....	3
1.1	Baggrund.....	3
1.2	Datablad.....	4
1.3	Resume.....	5
1.4	Afgørelse	6
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE	7
2.1	Generelle forhold	7
2.2	Lokalisering og planmæssige forhold	7
2.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	7
2.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	9
2.5	Gødningsproduktion og -håndtering	10
2.6	Påvirkning fra arealer	10
2.7	Bedst Tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger	11
2.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	11
2.9	Egenkontrol og dokumentation	11
2.10	Husdyrbrugets ophør.....	12
2.11	Generelle bemærkninger	12
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING.....	14
3.1	Generelle forhold	14
3.2	Lokalisering og planmæssige forhold	14
3.3	Dyrehold, staldanlæg og drift	17
3.4	Forurening og gener fra husdyrbruget	23
3.5	Gødningsproduktion og -håndtering	30
3.6	Påvirkning fra arealer	33
3.7	Bat og begrænsende foranstaltninger	41
3.8	Alternative løsninger og 0-alternativ	48
3.9	Dokumentation.....	49
3.10	Husdyrbrugets ophør.....	50
3.11	Høringer	51
4	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION	52
5	BILAG.....	52

1 RESUME, VURDERING OG AFGØRELSE

1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har den 11. oktober 2016 modtaget ansøgning fra Kappelseje I/S om udvidelse af dyreholdet på Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing, CVR-nr. 2910 6096. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk og har skema nr. 89.923. Det er version 3 af ansøgningskemaet indsendt den 11. november 2016, der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Der søges om en udvidelse af svineproduktionen fra 650 årssøer og 18.655 smågrise (7,3-32 kg) til 660 årssøer og 23.500 smågrise (7,0-32 kg), svarende til en udvidelse fra 236,68 DE til 263,51 DE.

Udvidelsen af årssøer og smågrise vil foregå i eksisterende stald og til smågrisene vil der yderligere blive opført klimapavillon.

Husdyrgødning svarende til 148,50 DE udbringes på egne og forpagtede arealer, i alt 124,66 ha. Den resterende husdyrgødning svarende til 115,00 DE afsættes til § 16 miljøgodkendt aftager.

Alle udbringningsarealer ligger i Guldborgsund kommune.

1.2 DATABLAD

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse til svinebesætning på Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing.
Godkendelsen omfatter:	Svineproduktion svarende til 263,51 DE bestående af 660 årssøer og 23.500 smågrise (7,0-32 kg), samt bedriftens arealer på 124,66 ha.
Dato ikrafttrædelse:	6. februar 2017.
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 29106096, P. nr. 1.011.904.285
CHR-nr.:	112.872
Ejendomsnummer:	376-0015834
Matr.nr. og ejerlav:	8d, 4a og 4g, Torkilstrup By, Torkilstrup
Bedriftens ejer og ansøger:	Kappelseje I/S ved Anders Kappel, Torkilstrupvej 20, 4863 Eskilstrup.
Konsulent:	Heidi Ledskov, Gefion, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, tlf. 51489081. E-mail: hsl@gefion.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Ansøgningen forannonceret:	17. november 2016
Forhøring af ejer og konsulent:	14. december 2016
Nabo/partshøring i perioden:	19. december 2016 til 31. januar 2017
Godkendelsesdato:	6. februar 2017
Afgørelse annonceret:	7. februar 2017
Klagefrist udløber:	7. marts 2017
Søgsmålsfristen udløber:	7. august 2017
Retsbeskyttelse udløber:	7. august 2025
Revurdering påbegyndes:	2025

1.3 RESUME

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til opsætning af klimapavillon beliggende øst for den eksisterende klimastald og syd for løbe- / drægtighedsstalden. Endvidere gives der tilladelse til et dyrehold på 263,51 DE fordelt på 660 årssøer og 23.500 smågrise (7,0-32 kg).

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningsystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet og anlægget ikke give anledning til væsentlige gener for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at de naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1.000 m fra det pågældende staldanlæg, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er foretaget med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der er indført BAT (Bedst tilgængelig teknologi) i relation til bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Vand- og Natura 2000-planer

Vand- og Natura2000 planerne blev vedtaget i december 2011. Vandplanerne for 2015-2021 blev vedtaget i juli 2016.

Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planer.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til om de vil kunne påvirke et vandområde eller natura 2000-område væsentligt.

BAT og IE-direktiv

Svineproduktioner bestående af søer med tilhørende smågrise indtil 30 kg under 270 DE, hvor mindst 90 % af DE stammer fra søer, er ikke omfattet af IE-direktivet.

Konklusion

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis

vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

1.4 AFGØRELSE

På landbrugsbedriften på Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing, CVR nr. 2910 6096 giver Guldborgsund Kommune hermed miljøgodkendelse til:

- en husdyrproduktion på 263,51 DE bestående af 660 årssøer og 23.500 smågrise (7,0 – 32 kg),
- udbringning af 148,50 DE husdyrgødning på de 124,66 ha landbrugsjord hørende til bedriften,
- afsætning af husdyrgødning fra 115 DE til § 16 miljøgodkendt aftager,
- opsættelse af klimapavillon på 4,2 m x 16 m.

Dyreholdet på bedriften er under IED-grænsen, men mere end 250 DE. Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henholdt til § 12 stk. 3 i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug jf. lovbkg nr. 442 af den 13. maj 2016 med senere ændringer (også kaldet husdyrloven).

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse inden opsætning af klimapavillon påbegyndes. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensation og tilladelser efter anden lovgivning.

2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at denne godkendelse er meddelt.
4. Guldborgsund kommune skal orienteres, når dyreholdet er oppe på det maksimale tilladte niveau. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter at dyrene rent fysisk er indsat i staldene.
5. Guldborgsund kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.

2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

Produktionens omfang

6. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 263,51 DE, svarende til en årlig produktion på 660 årssøer og 23.500 smågrise (7,0-32 kg).
7. Ved eventuelle fremtidig ændring af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.
8. Produktionen skal ske jævnt over året med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser.

Dyrehold og staldtype	Antal årssdyr	Stipladser	Vægtgrænser	DE
Løbe- og drægt. stald. Løsgående, delvist spaltegulv.	660	474	-	104,73
Farestald. Kassesti, delvist spaltegulv.	660	186	-	44,89
Smågrise. Toklimastald, delvist spaltegulv.	22.300	3.500	7,0-32 kg	108,07

Smågrise. Klimapavillon Delvis spaltegulv	1.200	200	7,0 - 32 kg	5,82
I alt	660 årssøer 23.500 smågrise			263,51

Rengøring

9. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inkl. gulve holdes tørre, samt at stalde, ventilations- og fodringsanlæg holdes rene.
10. Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte.
11. Kasseret foder og oprensede foderrester skal opbevares på fast bund og overdækkes med plast eller tilføres gyllebeholder.

Fodring

12. Foderblandinger til samtlige grise skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.

Smågrise

13. Foder til smågrisene skal tilsættes 5 g benzoesyre pr. kg foder.

Egenkontrol i relation til fodring

14. Der skal for hjemmeblandet foder udarbejdes en blandeforskrift, hver gang foderblandingerne ændres.
15. Følge- og indlægssedler samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på Guldborgsund Kommunes forlangende.

Energi- og vandforbrug

16. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henhold til producentens anvisninger, således at unødigt støj og el-forbrug undgås. Ekstern service skal noteres i logbog.
17. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.

Spildevand

18. Alt vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

Affald (opbevaring og bortskaffelse)

19. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

Lugt

20. Såfremt der efter Guldborgsund Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, kan kommunen kræve, at der foretages undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Eventuelle udgifter til undersøgelse påhviler ejer.

Fluer og skadedyr

21. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
22. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering, f.eks. via den kommunale ordning.

Transport

23. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved udbringning af husdyrgødning eller transport af dyr.

Støj

24. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelse overstige nedenfor anførte værdier:

DAG		
Mandag - fredag	Kl. 07.00 - 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 - 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 - 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 - 18.00	45 dB(A) (8 timer)
AFTEN		
Alle dage	Kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A) (1 timer)
NAT		
Alle dage	Kl. 22.00 - 07.00	40 dB(A)* (½ timer)

*Støjniveauets maksimalværdi - målt ved tidsvægtning fast - må ikke overstige 55 dB(A).

Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

25. Hvis Guldborgsund Kommune finder det nødvendigt, skal bedriften for egen regning dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan det højst pålægges bedriften at få foretaget en støjmåling/-beregning om året. Dokumentation skal sendes til Guldborgsund Kommune sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling - ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor

virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold, eller efter anden aftale med Guldborgsund Kommune.

Støv fra anlæg og maskiner

26. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens anlæg.

Lys

27. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboer ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBTERING

Gødningstyper og mængder

28. Husdyrgødningen fra samtlige staldafsnit skal håndteres som gylle.

Flydende husdyrgødning

29. Opbevaringskapaciteten for husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders produktion.
30. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læsseplads med afløb til pumpeump. Før pumpning fra gyllebeholderne skal pumpeumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholderne skal læssepladsen og pumpeump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild pumpe op i gyllebeholder eller gyllevogn.
31. En eventuel læsseplads skal overholde kravene jf. Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne.
32. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.
33. Omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
34. Omrøring af gylle skal koncentreres over så kort tid som muligt, dvs. nogle få uger om året, således at lugtgenerne er så kortvarige som muligt.
35. Flydelaget på gyllebeholderne skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderne. Reetablering af flydelaget kan evt. ske ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra den enkelte beholder flere dage i træk, skal reetableringen først ske efter endt pumpning.

Anden organisk gødning

36. Der må ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning end det i godkendelsen angivne.

2.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

Udbringningsarealer og aftaler

37. På bedriftens 124,66 ha egne og forpagtede arealer, må der udbringes husdyrgødning produceret indenfor bedriften svarende til 148,50 DE pr. planår (1/8 til 31/7) fordelt på ca. 13.101 kg N og ca. 3.672 kg P. Der må således ikke udbringes mere end 1,19 DE/ha i gennemsnit. Bedriftens egne og forpagtede arealer fremgår af bilag 2.
38. Al produceret husdyrgødning udover de 148,50 DE i vilkår 38 skal afsættes til godkendt modtager. Der skal således ved fuld produktion afsættes husdyrgødning svarende til 115 DE.
39. Gyldig kontrakt om afsætning af husdyrgødningen inkl. dokumentation for foretaget afsætning skal til enhver tid kunne forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune.

2.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

40. Ved indkøb af ny teknologi, maskiner, inventar mm. eller ændringer i produktionen skal der lægges vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg, og de bedst mulige forureningsbegrænsede foranstaltninger. Ved denne vurdering skal der lægges vægt på en forebyggende indsats gennem anvendelse af velafprøvet og godkendt renere teknologi (RT).

2.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

2.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Beredskabsplan

41. På husdyrbruget skal der forefindes en beredskabsplan, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
42. Beredskabsplanen, som skal godkendes af Guldborgsund Kommune, skal som minimum indeholde:
- Procedure som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres, hvornår og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med inddæmning og opsamling af spild/lækage af stoffer, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
- Planen skal opdateres jævnligt/årligt eller efter revidering af procedure i forbindelse med uheld.
43. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på

telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

Dokumentation

44. Nedenfor præciseres hvilke type af dokumentation, bedriften skal præsentere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.
- Til dokumentation for, at vilkår vedrørende besætningens produktionsniveauer er overholdt, skal der opbevares effektivitetskontroller og/eller kvitteringer for indkøb og afsatte dyr.
  - Til dokumentation for, at vilkår vedrørende brug af fytase er overholdt kan anvendes: foderanalyser, blandeforskrifter, faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol eller lignende.
  - Til kontrol af vilkår vedrørende affaldshåndtering er overholdt, skal der opbevares dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald.
  - Kontrakt om afsætningen af husdyrgødningen udover de 148,50 DE, der anvendes på egen bedrift.
  - Der skal årligt uarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
  - Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften.

2.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

45. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til Guldborgsund Kommune, som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af Guldborgsund Kommune.

2.11 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, som fastlægger, at en hver ændring af drift og/eller indretning af husdyrbruget, der kan medføre forøget forurening, skal godkendes inden ændringen gennemføres. Der er Guldborgsund Kommune, der er godkendelsesmyndighed og som afgør, om en ændring er godkendelsespligtig.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del, anført som kontinuitetsprincippet. Det vil sige hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimale tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse. Det er ikke hensigten, at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving eller eksempelvis sygdomsudbrud, betragtes som kontinuitetsbrud.

- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Kommunen kan dog ved særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år jf. § 14 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mm. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug § 40 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt det vil sige i 2025 og derefter mindst hvert 10. år.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, § 39 kan kommunen påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudset ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan kommunen nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 1318 af 26.11.2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholdere jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicin affald.
- Bekendtgørelse nr. 558 af 01.06.2011 om opbevaring mm. af døde produktionsdyr.
- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10.12.2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse nr. 906 af 26.06.2016 om påfyldning og vask mv. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.

Ovenstående liste er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst overses.

Guldborgsund Kommune
Center for Teknik & Miljø
6. februar 2017

Mette Wolthers
Ingeniør

Annette Bruun Hansen
Miljøtekniker

3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE, BEGRUNDELSE OG VURDERING

3.1 GENERELLE FORHOLD

Opnåelse af godkendt produktion

Godkendelsen omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing ejet af Kappelleje v/ Anders Kappel. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 112 872 og ejendommen drives af ejer under CVR nr. 2910 6096, hvor både husdyrbruget og arealerne indgår. Under samme CVR-nr. drives en svinebesætning på Torkilstrupvej 20, 4863 Eskilstrup.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansat på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen. Yderligere er det præciseret, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

For at lette tilsynet med, om godkendelsen udnyttes indenfor tidsfristen, er der yderligere indsat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal underrettes, når dyreholdet er oppe på det maksimalt tilladte niveau. Dette skal sikre, at tidsfristerne overholdes, og at der ikke sker kontinuitetsbrud i opstarten af produktionen.

Endelig er der sat vilkår om, at Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig. Begrundelsen for vilkåret er, at kommunen hurtigt skal kunne kontakte ejer og/eller driftsansvarlig i tilfælde af problemer på ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at når de stillede vilkår overholdes, er der taget højde for forudsætningerne for denne miljøgodkendelse.

3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

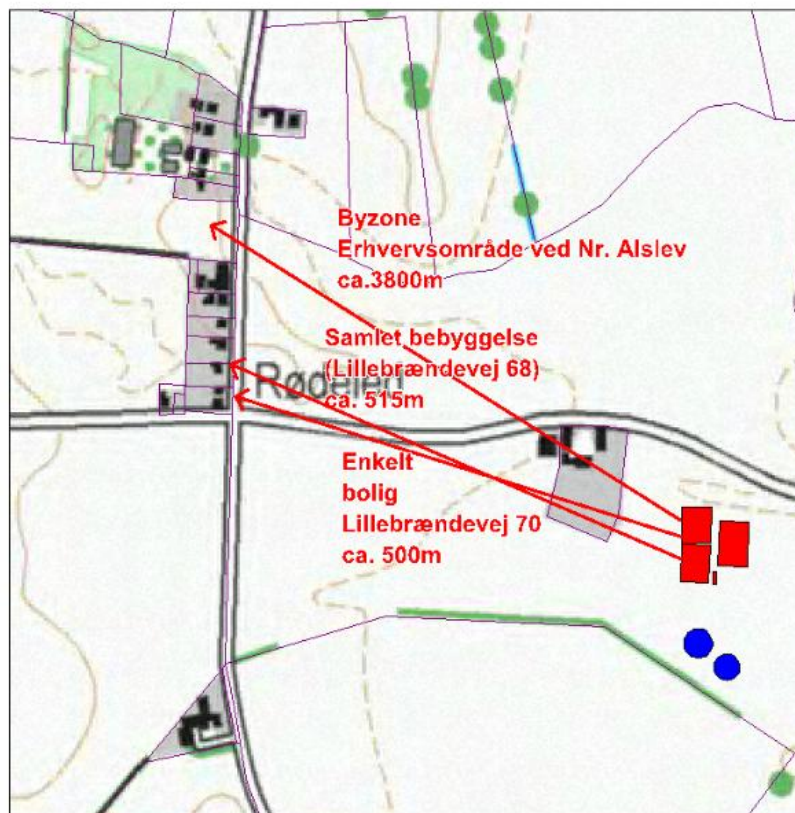
3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbruget er placeret i landzone. Nærmeste nabobeboelse er Lillebrændevej 70, som ligger ca. 500 m vest for ejendommen. Nærmeste beboelse er Dukkerupvej 2, men ejendommen ejes af ansøger. Derfor bliver nærmeste nabobeboelse Lillebrændevej 68 er nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, i område, der er at betragte som samlet bebyggelse. Lillebrændevej 68 ligger ca. 515 m mod vest. Nærmeste byzoneområde er erhvervsområde ved Nørre Alslev, som ligger ca. 3,8 km mod nord - vest.

Nedenstående kort viser placering af omkringboende i forhold til husdyrbrugets anlæg.

Kort 1: beliggenhed i forhold til omkringboende

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Afstande ift. § 6 og 8.

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>1.000 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	Ca. 600 meter	50 meter
Vandløb /dræn/ søer målt *	>1.000 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	Ca. 30 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom	Ingen beboelse	15 meter
Skel	Ca. 65 meter	30 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt	Ca. 500 meter	50 meter

*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

Alle gældende afstandskrav er således overholdt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for miljøet og omkringboende, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.

3.2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger

Anlægget er placeret således at alle krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Dele af anlægget er beliggende i skovbyggelinjen, men erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom er undtaget forbuddet mod byggeri i skovbyggelinjen. Anlægget ligger desuden udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, kystnærhedszone, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder og lavbundsarealer og værdifulde kulturmiljøer. Der er således ikke behov for at dispenseres for eller stille vilkår i relation til bygge- og beskyttelseslinjer eller fredninger.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er respekteret. Den ansøgte udvidelse vurderes derfor ikke at have væsentlig påvirkning på disse.

3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskabet

Området omkring anlægget er et åbent og relativt fladt landbrugslandskab med spredt bebyggelse og bevoksning.

Der vil blive opstillet en klimapavillon i tilknytning til eksisterende klimastald. Klimapavillonen er lys grå. Eksisterende stalde er i nordisk marmor (hvid).

Anlægget fremtræder som en samlet enhed, idet alle bygninger er opført i tilknytning til hinanden. Ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig enhed. Se bilag 1 "Beliggenhedsplan".

Der er ikke planlagt afskærmende beplantning, idet der ikke opføres nye faste bygninger, men kun opstilles klimapavillon.

Der vil ved den normale daglige drift ikke være arbejdsprojektør på ejendommen. Der er opsat lys i forbindelse med udleveringsrum samt gårdlamper er tændt i aften- og nattetimerne. På grund af afstand til naboer, vurderes lyskilder ikke at påvirke omgivelserne væsentligt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ejendommen fremstår som en samlet enhed og at opsætning af klimapavillon ikke har betydning for naboer og de landskabelige værdier.

3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier

Anlægget er placeret i landzone i et område, som i Kommuneplan 2013-2025 er udpeget som jordbrugsområde. Området er primært forbeholdt jordbrugserhvervene og der må generelt ikke etableres anlæg, der kan forringe området landskabs-, natur- og kulturhistorisk værdier.

Kulturhistoriske værdier

Anlægget ligger i udkanten af kulturmiljøet Nybølæ Ødelandsby samt ca. 500 meter fra kulturmiljøet Torkilstrup Landsby. Kulturmiljøerne vil ikke blive berørt af

udvidelsen på Dukkerupvej 2A, da der ikke foretages ny byggeri, men kun opstilles klimapavillon.

Der ligger ingen beskyttet fortidsminder, men 210 meter nord for anlægget ligger et beskyttet sten- jorddige, som løber øst om anlægget. Sten- jorddiget vil ikke blive berørt af den ansøgte udvidelse.

Naturmæssige værdier

Anlægget ligger udenfor områder med særlige naturområder.

Geologiske værdier

Nærmeste geologiske interesseområder ligger mere end 2 km syd for anlægget og vil derfor ikke blive berørt af udvidelse på Dukkerupvej 2A.

Rekreative værdier

Anlægget ligger udenfor friluftsområder. Nærmeste område (Østerskov) ligger ca. 1,5 km syd øst for anlægget. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil have væsentlig indflydelse på området.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil ændre på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelser og lignende regionale udpegninger. Samlet vurderes det, at det konkrete projekt ikke har en væsentlig landskabelig og visuel betydning for omkringboende.

3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

3.3.1 Produktionsomfang, fleksibilitet og udnyttelse

Der er søgt om udvidelse af eksisterende svinehold fra 650 årssøer og 18.655 smågrise (7,3 – 32 kg) til 660 årssøer og 23.500 smågrise (7,0 – 32 kg). Omregnet i DE svarer det til en udvidelse fra 236,68 til 263,51 DE.

Den ansøgte produktion er skitseret i nedenstående tabel: "Sammensætning og fordeling i staldafsnit". Det er denne opdeling, der er forudsætning for ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Tabel 2. Sammensætning og fordeling i staldafsnit

Dyrehold og Type	Staldafsnit	Vægtinterval	Antal	Stipladser	DE
Drægtighedsstald	Løbe- /drægtigheds- stald		660	474	104,73
Farestald	Farestald		660	186	44,89
Smågrisestald	Klimastald	7,0-32 kg	22.300	3.500	108,07
Smågrisestald	Klimapavillon	7,0 - 32 kg	1.200	200	5,82
Total					263,51

Beregningerne af DE er foretaget i husdyrgodkendelse.dk, skema 89.923

Vilkårene i afsnittet om dyrehold, staldanlæg og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på at, efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Der stilles vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i. Herved fastholdes den produktion målt i antal producerede dyr, der på tidspunktet for godkendelsen kunne forventes.

Endelig er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

Fleksibilitet og udnyttelse

Der er ikke søgt om eller indbygget fleksibilitet i forhold til afvigelser/variationer i vægtintervaller eller trinvis udvidelse af produktionen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.

3.3.2 Staldindretning og drift

Udvidelsen ske i eksisterende stalde samt opstillet klimapavillon. Klimapavillonen er en toklimastald med delvis spaltegulv.

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte.

Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.

3.3.3 Overbrusning og rengøring

Der skal anvendes overbrusning i alle stalde. Overbrusningen skal benyttes efter forskriften i Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. I staldene bliver overbrusningen brugt til nedkøling af dyrene i varme perioder, samt at styre dyrenes gødeadfærd og dermed renholde stierne.

Mellem hvert hold grise nedvaskes stierne.

Vandforbruget til rengøring af stalde minimeres ved at iblødsætte staldene og derefter vaske med højtryksrensere.

Ved udbrud af sygdomme kan det være nødvendigt at desinficere staldene med godkendte midler i forbindelse med rengøring.

Både iblødsætning og højtryksrensning er vandbesparende, og er at betegne som BAT. Se mere i afsnit omhandlende BAT.

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulv holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Samtidig sikrer renholdelse af område med foder, at skadedyr ikke opformerer og spreder sig.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen, eller alternativt opbevares på fastbund og overdækket, skal forhindre tiltrækning og opformering af skadedyr, samt mindske risikoen for lugtgener og forurening af området omkring anlægget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.4 Ventilation

Ventilationssystemet er optimeret og dimensioneret og reguleret efter den aktuelle belægning.

Der gennemføres regelmæssig kontrol af temperatur- og luftfugtighedsfølernes indstilling og nøjagtighed. Der er trinvis styring af ventilatorer i staldene. Der sørges for jævnlig inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.

3.3.5 Fodring

Der skal tilsættes fytase i fodret, hvilket vil reducere den mængde fosfor, der udskilles i husdyrgødningen. I normen i ansøgningsystemet er der som udgangspunkt indregnet normtilsætning af fytase til fodret. Der er sat vilkår om fytasetilsætning og fasefodring af alle grisene, da dette er at betragte som BAT.

Ansøger har valgt, at tilsætte 5 gram benzoesyre pr. kg foder til smågrisene. Der er derfor stillet vilkår om til tilsætning af benzoesyre i fodret til smågrisene.

Der er ikke valgt andre tilpasninger i relation til fodring.

Normtallene på ansøgningstidspunktet er for søer/smågrise: 133,3/163,4 gram råprotein/FE og for fosfor 4,7/5,2 gram fosfor/FE ved et foderforbrug svarende til 1057+453 FE/so og 1,93 FE/kg tilvækst.

Se i øvrigt afsnit omhandlende BAT for yderligere forhold omkring fodring.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene.

3.3.6 Energi- og vandforbrug

Energi

Energi anvendes primært til ventilation, foderanlæg, til håndtering af gylle og til belysning.

Energiforbruget vil efter ejers skøn være uændret efter udvidelsen.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødig støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødig modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår i afsnit omhandlende egenkontrol om, at energiforbruget skal følges. Ved afvigelser i de årlige opgørelser skal gøres tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug og efter behov gennemføre tiltag for at reducere forbruget.

Dieselolie bruges hovedsagligt til markdriften, og dette er årsagen til at forbruget ikke ændrer sig som følge af udvidelsen af dyreholdet. Ekstra forbruget til udkørsel af den øgede gyllemængde er marginal.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen og i relation til BAT, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.

Vand

Ansøger har anslået et vandforbrug på ca. 10.000 m³ efter udvidelsen.

Ejendommen anvender vand fra Torkilstrup – Lillebrænde Vandværk.

Den øgede indvinding af vand på vandværket, som følge af denne udvidelse (ca. 500 m³/år), vurderes af kommunen at være af en størrelsesorden, så det ikke gør nogen målbar forskel i områdets indvinding.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Spild skal undgås dels for ikke at overudnytte grundvandsforekomsten og

dels fordi spildet vil have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen og i relation til BAT, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion vurderet med udgangspunkt i normal. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.

3.3.7 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr

Spildevand fra husdyrproduktionen omfatter vand fra overbrusning, vask af stalde og foderrekvisitter m.m., samt drikkevandsspild. Spildevandet ledes til gyllebeholder. Dette vand indgår derfor i beregning af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med gylle fra dyrene.

Tagvand/regnvand afledes via markdræn.

Der er stillet vilkår om, at spildevand fra husdyrproduktionen skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelsens regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.

3.3.8 Affald

Døde dyr

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse nr. 558 af 01-06-2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. afhentningshyppighed, samt placering og indretning af afhentningspladser. Der er således ikke behov for vilkår om opbevaring og bortskaffelse af døde dyr.

Døde søer opbevares på fast areal med spalter og kadaverkappe og døde smågrise opbevares i container.

Pladsen til døde dyr er beliggende i det nordøstlige hjørne af marken øst for ejendommen. Døde dyr afhentes af DAKA og normalvis indenfor 24 timer efter anmeldelse, hvis ikke der er op til weekend eller helligdag. Afhentningstidspunktet vil normalvis være indenfor normal arbejdstid.

Olie. Og kemikalieaffald (farligt affald)

Der opbevares ikke olie- kemikalieaffald på ejendommen, da markdriften drives fra Torkilstrupvej 20, 4863 Eskilstrup.

Klinisk risikoaffald (kanyler og medicinaffald) bortskaffes på apoteket.

Brugte spraydåser bortskaffes via genbrugspladsen.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentationen skal opbevares i 5 år.

Fast affald

Øvrigt affald skal opbevares og bortskaffes som anført i Guldborgsund Kommune Erhvervsaffaldsregulativ. Der er således ikke behov for særskilte vilkår om opbevaring og bortskaffelse af affald.

I ansøgningen er det oplyst, at brændbart affald i form af papir, pap og diverse småt brændbart affald bortskaffes via dagrenovationen eller på genbrugspladsen.

Jern/metal affald bortskaffes til produkthandler.

Større mængder af genanvendeligt affald, f.eks. afdækningsplast, papir, glas o.l. skal udsorteres og afsættes til genanvendelse.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra ejendommen. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.

3.3.9 Råvarer og hjælpestoffer (olie og kemikalier)

Der er ikke noget oplag af olie og kemikalier på ejendommen som følge af, at maskiner håndteres fra Torkilstrupvej 20.

Guldborgsund Kommune har registreret en udendørs fyringsolietank på 2.500 l fra 2006.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af fyringsolie og diesel, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen.

Der er ikke stillet vilkår i forhold til opbevaring af kemikalier (sprøjtemidler), da disse opbevares på Torkilstrupvej 20.

Der er ikke stillet vilkår i forhold til håndtering af marksprøjte, da dette foregår fra Torkilstrupvej 20.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.

3.3.10 Driftsforstyrrelser og uheld

Beskrivelse af risici

På ejendommen er der udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvilke forholdsregler medarbejder og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle og ved andre uheld og kritiske situationer.

Som eksempel på mulige risici, eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, er følgende angivet af ansøger:

- Udslip af gylle i fbm. opbevaring og håndtering.
- Fejl i foderblandingerne.
- Olietanke sprænger læk.

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser, uheld, eventuelle gener og/eller forurening ved uheld bør der træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Ved uheld med gylle eller olie-/kemikalier kontaktes den lokale miljøvagt og der vælges de bedste oprydnings-/forebyggelsesforanstaltninger, således at gene og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halmballer, jord el. lignende).
- Alle medarbejdere er udstyret med en mobiltelefon, ved evt. uheld der kan have miljømæssige konsekvenser kontaktes kommunens miljøvagt eller der ringes 114.
- Pumpning af gylle vil altid være under opsyn.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.

3.3.11 Biaktiviteter

Der forekommer ikke godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningen viser, at husdyrbruget efter udvidelsen har en samlet meremission af ammoniak til omgivelserne, beregnet som summen af emissionerne fra henholdsvis staldene og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætning, brug af teknologier og opbevaring af husdyrgødning. Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 3. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission efter, ansøgt drift
Stalde	2.465 kg N/år
Opbevaringslagre	411 kg N/år
Samlet ammoniakemission	2.876 kg N/år
Meremission fra anlæg	181 kg N/år

Beregningerne er foretaget i it-systemet "www.husdyrgodkendelse.dk", skema nr. 89.923 version 3.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % gælder for nyetableringer og stalde, hvor der gennemføres godkendelsespligtige ændringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne. Beregningerne i det elektroniske ansøgningssystem viser, at kravet ved den ansøgte drift er overholdt.

Der henvises til de enkelte vilkår i relation til ovenstående og vurderinger i de senere efterfølgende afsnit omhandlende følsom natur.

3.4.1.1 Ammoniakfølsom natur

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Dukkerupvej 2A ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

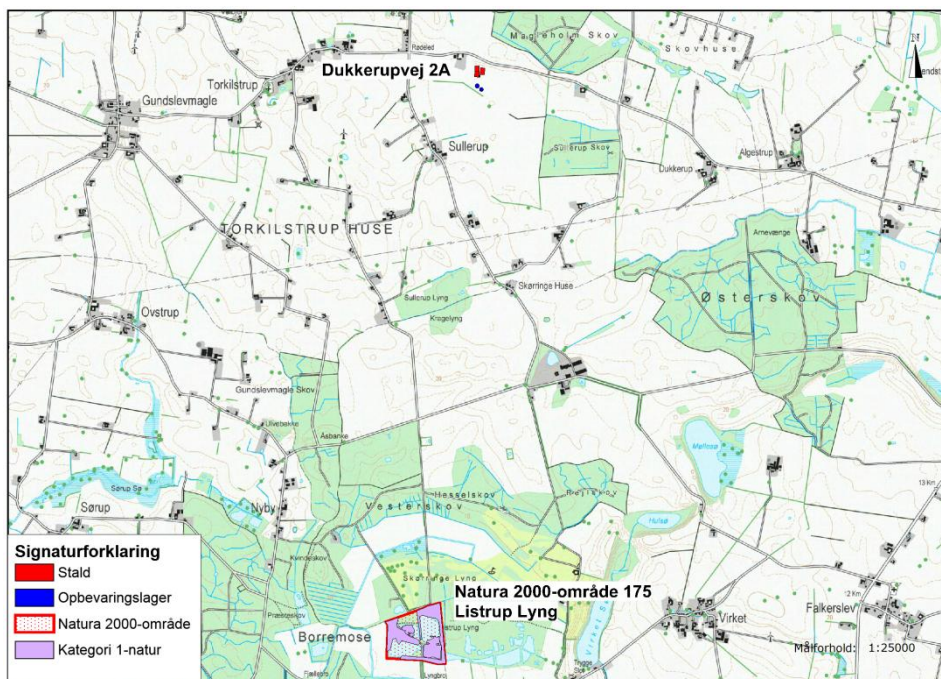
Kategori 3-natur

Udvidelsen af dyreholdet på Dukkerupvej 2A må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

3.4.1.2 Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Dukkerupvej 2A er område nr. 175, der består af habitatområderne 154 Horreby Lyng og 252 Listrup Lyng. Afstanden fra stald og lager ca. 3,9 km til Listrup Lyng, se kort 2, mens afstanden til Horreby Lyng er større.

Kort 2. Beliggenheden af kategori 1-natur i nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager.

Der er en meremission fra stald og lager på 181,35 kg N/år samt en samlet emission på 2.875,79 kg N/år. Da totalbelastningen på nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen at projektet på Dukkerupvej 2A ikke i sig selv påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Dukkerupvej 2A beliggende udenfor Natura 2000-området ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Dukkerupvej 2A, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle- og rastesteder for padder.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

For yderligere uddybning af forhold og vurderinger i relation til følsom natur henvises til bilag 3 "Naturvurdering - § 12 miljøgodkendelse, Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing".

3.4.2 Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af de generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtemissionen beregnes ud fra dyretype, vægtintervaller, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stipladser), og ved hvilke vægtintervaller, der må være i stalden samtidig.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra staldene til forskellige beboelsestyper. De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Lugtgeneafstandene er beregnet ved den ansøgte udvidelse.

Tabel 4. Lugtgeneafstande

	Beregnet geneafstand (ukorrigeret)*	Vægtet gennemsnits Afstand **
Byzone/sommerhusområde	489 meter	Ca. 3.000 meter
Samlet bebyggelse	288 meter	551 meter
Enkelt bolig	154 meter	547 meter

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er overholdt, idet afstanden til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er større end de beregnede korrigerede geneafstande.

Geneafstanden for samlet bebyggelse er i ansøgningssystemet angivet med udgangspunkt i "ny lugtvurderingsmodel" som den først begrænsende model, mens den for enkeltbolig og byzone/sommerhusområde er angivet med udgangspunkt i "FMK-lugtvurderingsmodellen".

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for en eller flere af staldene og til kanten af nærmeste bolig. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde. Derfor kan den aktuelle afstand til de forskellige områder godt være kortere end den beregnede geneafstand uden, at lugtgenekriterierne er overskredet.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt som den ansøgte produktion. De beregnende geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig.

Staldanlægget på Dukkerupvej 2A ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegningerne/vurderingerne.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. De stillede vilkår om god staldhygiejne, og renholdelse af ejendommen er således en del af indsatsen for at begrænse lugten fra ejendommen. Lugt fra gyllebeholdere indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Der er derfor stillet en række vilkår, som blandt andet skal sikre en hensigtsmæssig drift, og dermed mindske risikoen for lugtgener fra gyllebeholderne.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

Kommunens vurdering

Beregningerne viser, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelser indenfor de tre områdetyper er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår og lovkrav i øvrigt, er det dog Guldborgsund Kommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive væsentligt generet af lugt fra ejendommen.

3.4.3 Fluer og skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved daglig oprydning og renholdelse, så der ikke opstår forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for opformering.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Disse retningslinjer må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at der benyttes rovfluer i gyllekanalerne.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse. Rottebekæmpelsen består som tidligere nævnt dels af en egentlig bekæmpelse af rotter, hovedsageligt ved udlægning af gift, og dels ved opretholdes god orden og hygiejne, således at rotternes leveduligheder reduceres. Rottebekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med Bekendtgørelse om Forebyggelse og bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 913 af 27. juni 2016), samt retningslinjer fra Naturstyrelsen i øvrigt. Bekæmpelsen skal gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at bekæmpelse af rotter er udliciteret til privat firma. Der er opstillet rottekasser på ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at generne i form af fluer er tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår, således at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et ikke væsentligt niveau.

Guldborgsund Kommune vurderer desuden, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødegå unødige gener.

3.4.4 Transport

Arbejds kørsel til og fra produktionen sker ad Dukkerupvej.

Hovedparten af transporterne er sæsonbetinget; udkørsel med husdyrgødning i foråret og efterår. Disse transporter kan kun i begrænset omfang planlægges, idet de skal foregå, når vejret tilsiger det.

De øvrige transporter er derimod jævnt fordelt over året og har et omfang, der ikke forventes at give gener. En del af disse transporter kan planlægges, men en del er bestemt af transportøren og ikke af ansøger.

Transporter kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transport med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdag mellem kl. 7.00 og 18.00. Herudover kommer afvigelser ved udbringning af husdyrgødning og transport af dyr.

Nedenstående tabel viser en oversigt over omfanget af transporter skønnet af ansøger.

Tabel 5. Transporter

Antal transporter årligt	Nudrift	Ansøgt	Tidsrum
Gylletransport (25 t) + 2.500 m ³ med lastvogn (40 t)	170 (25 t) + 60 (40 t)	200 (25 t) + 60 (40 t)	Sæson forår og efterår i tidsrummet kl. 06-22
Foder transporter	52	52	Hverdage 06-18
Tilkørt polte	26	26	Normalt i hverdagene – Kan forekomme hele døgnet
Afhentning af døde dyr	52	52	Hverdage 06-18
Udlevering af smågrise	26	26	Hverdage 06-18
Udlevering af slagtesøer	26	26	Hverdage 06-18
Diverse transporter	50	50	Hverdage 07-18
Transporter i alt	462	492	
Gns. Antal pr. dag	0,64	0,64	Uden gylletransporter
Gns. Antal pr. dag	1,27	1,35	Med gylletransporter

Antallet af transporter stiger ikke mærkbart, når der ses bort fra gyllekørslen, der foregår over en kort koncentreret periode (ca. 1 uge om foråret og tilsvarende om efteråret).

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboer i området.

Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.

3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner

Støj fra staldanlægget vil kunne forekomme fra dyr og staldmekanik samt interne og eksterne transporter til og fra ejendommen. Der vil være spidsbelastning af støj i forbindelse med ind- og udlevering af grise. Derudover vil der være almindelig støj fra den daglige pasning af grisene.

I modsætning til lugt, fluer, støv og lignende gener er der helt klare retningslinjer for måling af støj og dermed for fastsættelse af en grænseværdi for, hvornår en gene er væsentlig eller uvæsentlig. Grænseværdierne skal ikke overholdes på landbrugsarealer, men i skel til nabobeboelsernes opholdsarealer.

Grænseværdierne for forskellige områdetyper fremgår af vejledning fra miljøstyrelsen nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder.

Ved naboerne rundt om husdyrbrug er det normal praksis, at der skal fastsættes støjgrænser svarende til områdetype 3; Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne).

Ved vurdering af om anlægget vil kunne overholde støjgrænserne er der taget hensyn til anlæggets placering og afstanden til naboer.

Miljøgodkendelsen omfatter kun de støjende aktiviteter, der er direkte knyttet til husdyrproduktionen. Dvs. markdriften ikke indgår i en evt. støjmåling/-beregning, kørsel på offentlig vej indgår heller ikke. Derimod indgår kørsel med gylle, foder o.l. inde på selve husdyrbruget.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende, at støjen fra anlægget uden problemer vil kunne overholde de fastsatte støjgrænser. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.

3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder.

Håndtering af foder foregår indendørs i foderladen. I forbindelse med levering af foder kan der opstå støvgener.

Ved fornuftig håndtering af halm og foder forventes der ikke at være væsentlige støvpåvirkninger udenfor ejendommen og dermed ingen væsentlige støvgener for de omkringboende.

Der vil være støv fra dyrene, normalt dog ikke i et omfang, så det opleves udenfor staldene. Støvet minimeres som følge af omhyggelig management.

Ved kørsel på interne transportveje kan der opstå støvgener. Ved almindelig hensynsfuld kørsel vurderes disse gener dog ikke at være væsentlige for omkringboende.

Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens areal. Det er Guldborgsund Kommune der i givet fald afgør om evt. gener er væsentlige eller ej.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvproblemer eller støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

3.4.7 Lys

Der vil med den normale daglige drift ikke være arbejdsprojektør på ejendommen. Der er opsat lys i forbindelse med udleveringsrum. Det normale tidsrum for belysning er fra kl. 05.00 – 19.00, men det kan særlige tilfælde forekomme lys næsten hele døgnet ved ind- udlevering af grise og foder. Gårdlamper er tændt i aften- og nattetimerne.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.

3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

3.5.1 Gødningstyper og mængder

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra normtal 2016 (Århus Universitet), og består udelukket af svinegylle. Den forventede årlige produktion er anført i nedenstående tabel:

Tabel 6. Gødningsmængder

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Produceret gylle ton
Søer	660	Gylle	1,70 (fare) 4,71 (løbe/drægt.)	1.122 3.109
Smågrise 7,1-31 kg	23.500	Gylle	0,132 x 1,0486 *	3.253
Samlet				7.484

Produceret gylle er opgivet i ton, og det antages jf. byggeblad, at 1 ton gylle svarer til 1 m³.

*korrigeret for afvigende vægtinterval. Afgangsvægt er 32 kg mod norm på 31 kg.

En del af husdyrgødningen udspreddes på ejendommens egne arealer og den sidste del afsættes til § 16 godkendt landbrugsbedrift (Eskilstrup Maskinstation).

Den årlige produktion af kvælstof og fosfor på ejendommen ved den ansøgte produktion fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 7. Næringsindhold

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Gylle produktion	25.211	6.519	263,51
Heraf afsættes	12.110	2.847	115,00
Til eget brug	13.101	3672	148,51

Beregningerne i ansøgning er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak og næringsstoffer på arealerne fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at gødningen håndteres som gylle. Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund Kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg og gyllen ledes via forbeholder til gyllebeholdere.

Ifølge det foregående afsnit er den årlige produktion af flydende husdyrgødning på 7.484 m³. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene. Der opsamles ikke regnvand fra vaskeplads eller andre befæstede arealer som afleder vand.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende husdyrgødning på ejendommen:

Tabel 8. Gødningsopbevaring

Opbevarings-anlæg	Byggeår / kontrol år	Overdækning	Kapacitet	Lagerandel %
Gyllebeholder	2006	Naturlig flydelag	3.500 m ³	50 %
Gyllebeholder	2014	Naturlig flydelag	3.500 m ³	50 %
Gyllekummer + forbeholder			520	
Samlet			7.520 m³	100 %

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for ejendommen opgjort til 7.520 m³, fordelt på 2 gyllebeholdere samt forbeholder og

gyllekummer. Med en årlig produktion på 7.484 m³ opnås en opbevaringskapacitet på lidt over et år. Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Der er fastsat vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørende for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødning og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er det fastholdt i vilkår.

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholdere, samt til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb. Alternativt skal der være læsseplads ved gyllebeholdere. Evt. læsseplads skal udføres i henhold til Landbrugets Byggeblad for læsseplads for gyllevogne GR-nr. 103.11-2 fra juli 1987. Afløbet/pumpebrønden skal være dimensioneret således, at også et større spild kan opsamles, hvilke der er stillet vilkår om. For at sikre, at læssepladsens opsamlingskapacitet ikke er opbrugt af regnvand, er der ligeledes vilkår om, at pumpeump tømmes for regnvand før der foretages overpumpning af gylle. Læssepladsen skal renses ved arbejdsdagens ophør de dage, hvor der afhentes gylle. Rensningen skal være så grundig, at regnvand, der falder på pladsen ikke forurenes med gylle, men frit kan løbe ud over kanten og sive ned.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal være opsyn med overpumpningen, for at forhindre, at der sker forurening med gylle ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

For at mindske risikoen for lugtgener er der endvidere sat vilkår om, at omrøring af gylle først må ske umiddelbart før udkørsel, samt at omrøringen skal koncentrerer over så kort tid som muligt.

For gyllebeholdere med naturligt flydelag er der lovkrav om en logbog over flydelagets tilstand. Flydelaget skal min. 1 gang om måneden kontrolleres og resultatet af kontrollen skal noteres. Evt. udbedringer af flydelaget, samt omrøring og pumpning af gylle skal ligeledes noteres i logbogen.

Der er sat vilkår om at flydelaget på gyllebeholdere skal reetableres umiddelbart efter endt udbringning. Ved udbringning flere dage i træk skal udbedringen skal ske efter sidste udbringningsdag. Flydelaget kan evt. etableres med halm, letklinker eller lignende.

Der foretages ikke behandling af husdyrgødning i form af separationsanlæg, beluftning, biologisk, forsuring eller lignende på ejendommen.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

3.5.3 Anden organisk gødning

Der modtages ifølge ansøger ikke anden organisk gødning på ejendommen.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må modtages anden organisk gødning til udbringning på arealerne, der indgår i denne miljøgodkendelse. Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for udvaskningsberegningerne overholdes.

3.6 PÅVIRKNING FRA AREALER

3.6.1 Lokalisering og data for udbringingsarealer

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der ejes eller forpagtes af bedriften på godkendelsestidspunktet. Nedenstående tabel viser en oversigt over de ejede og forpagtede arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som de fremgår af ansøgningsmaterialet. Arealerne fremgår ligeledes af kortoversigt på bilag 2.

Tabel 9. Arealoversigt fra husdyrgodkendelse.dk

Navn	Ha	Drænet	Jb. Type	Vandteet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand(ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
Total	124,66						72,80	0,00	51,86	0,00	0,00	72,79	0,00	0,00	51,87
1-0	1,75	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,10	0,00	1,66	0,00	0,00	0,09	0,00	0,00	1,66
2-0	4,26	Ja	JB7	Nej	S2	S2	1,08	0,00	3,18	0,00	0,00	1,08	0,00	0,00	3,18
3-0	26,62	Ja	JB5	Nej	S2	S2	26,62	0,00	0,00	0,00	0,00	26,62	0,00	0,00	0,00
3-5	0,16	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00
4-0	9,68	Ja	JB5	Nej	S2	S2	9,68	0,00	0,00	0,00	0,00	9,68	0,00	0,00	0,00
4-1	14,97	Ja	JB5	Nej	S2	S2	14,97	0,00	0,00	0,00	0,00	14,97	0,00	0,00	0,00
4-7	0,20	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20	0,00	0,00	0,00
5-0	15,49	Ja	JB5	Nej	S2	S2	15,49	0,00	0,00	0,00	0,00	15,49	0,00	0,00	0,00
5-5	4,49	Ja	JB5	Nej	S2	S2	4,49	0,00	0,00	0,00	0,00	4,49	0,00	0,00	0,00
6-0	2,99	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	2,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,99
7-0	16,29	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	16,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,29
7-5	0,46	Ja	JB5	Nej	S2	S2	0,00	0,00	0,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,46
9-0	10,73	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	10,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,73
10-0	16,56	Ja	JB7	Nej	S2	S2	0,00	0,00	16,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16,56

På de ejede og forpagtede arealer er der søgt om udbringning af 1,19 DE/ha, svarende til 148,51 DE i alt. Derudover afsættes der 115 DE til aftalearealer.

Der er i denne godkendelse ikke valgt et specifikt sædskifte for bedriftens arealer. Dette betyder, at ansøgningsystemet har beregnet kvælstofudvaskningen og fosforfratrækkelsen med udgangspunkt i referencesædskifte for den pågældende bedrift. Referencesædskiftet afhænger bl.a. af bedriftstype (kvæg, svin eller plantebrug) og jordbundsforhold (sand eller ler jord).

Nogle af tredjemandsarealer ligger i områder med nitrat- eller fosforklasser 1-3. Der er i 2010 meddelt § 16 godkendelse til tredjemandsarealerne Eskilstrup (Maskinstation).

Denne godkendelse omfatter således kun ejede og forpagtede arealer.

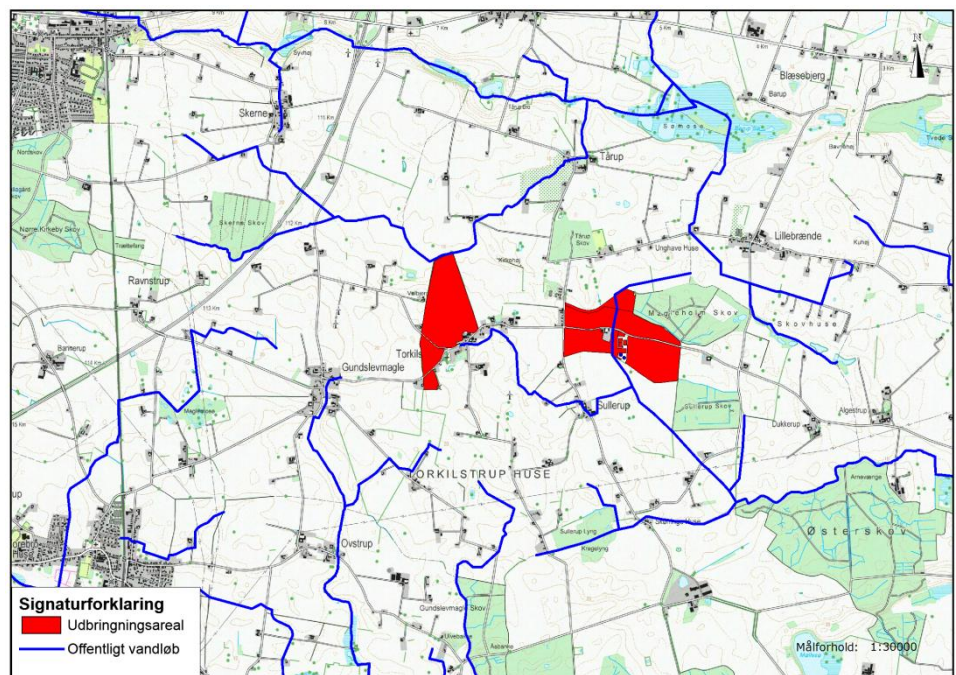
Der er stillet vilkår om, at der til enhver tid skal kunne fremvises gyldig kontrakt for afsætningen af husdyrgødningen.

Kommunens vurdering

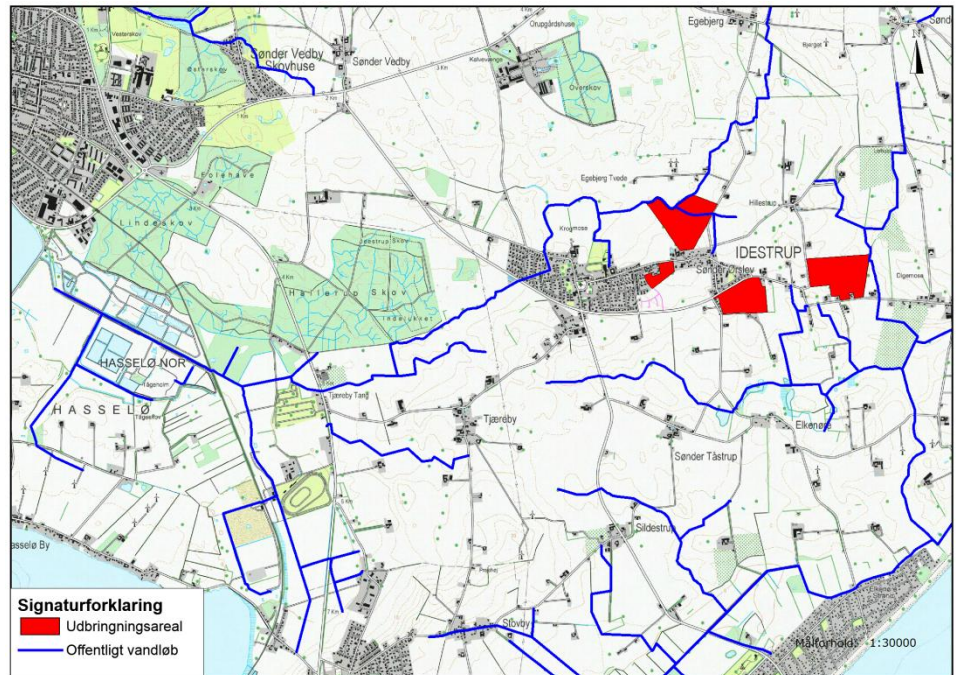
Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår vil medføre, at der jf. de gennemførte beregninger og vurderinger ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne.

Søer og vandløb

Udbringningsarealerne afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til Fribrødre Å, Gundslev Å, Sørup Å, Nordkanalen og Tjæreby-tang kanalen. Ifølge MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2021 (juni 2016) er alle disse vandløb målsat med "god kemisk tilstand" samt enten "god økologisk tilstand" eller "godt økologisk potentiale".

Kort 3. Beliggenheden af offentlige vandløb i forhold til de nordlige udbringningsarealer.

Kort 4. Beliggenheden af offentlige vandløb i forhold til de sydlige udbringningsarealer.

Følgende udbringningsarealer grænser op til åbne vandløb: 3-5, 7-5 og 10-0. Arealerne er ikke stærkt skrånende ned mod vandløbene. En del af vandløbene er helt eller delvis omfattet af beskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3 – dvs. at der ikke uden dispensation kan foretages ændringer i vandløbenes tilstand.

Det fremgår af Vandområdeplanen for vandområdedistrikt Sjælland, at det kan forventes, at når planlagte og allerede iværksatte miljøforbedringer i vandløbene er udført vil 820 km af de 2.765 km vandløb, der indgår i planen, opfylde målsætningen i 2021. Omkring 1.515 km vil ikke opfylde målsætningen, og for ca. 430 km vandløb er tilstanden ukendt eller kan ikke vurderes.

I nogle af de vandløb, som afvander udbringningsarealerne, er der i MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2021 udpeget strækninger, hvor der skal foretages en miljøforbedrende indsats i form af fx etablering af sandfang, plantning af træer eller udskiftning af bundmateriale. Strækningerne ligger ikke lige op til udbringningsarealerne.

Kommunes vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da der ikke er særligt skrånende udbringningsarealer mod vandløbene, vil risikoen for overfladisk afstrømning af overfladevand med jordpartikler m.v. være ringe. Det vurderes, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

3.6.2 Nitrat til overfladevand

Sårbarheden for udvaskningen af kvælstof i form af nitrat til overfladevand afgøres af hvilke nitratklasser arealerne ligger i. For nitratklasse 1-3 er der reduktion i det tilladte husdyrtryk, og hvis der ønskes fuldt husdyrtryk på arealerne skal udvaskningsberegningerne vise, at den aktuelle udvaskning vil

være lavere end den maksimalt må være ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Nitratklasserne for arealerne er angivet nedenfor sammen med det maksimale dyretryk og udvaskningsberegninger for den aktuelle og den maksimale udvaskning. Der er i denne opgørelse taget højde for, at der ikke indgår ekstra efterafgrøder ud over lovkrav.

Tabel 10. Udvasning af N

	Ha	Tilladt dyretryk	Tilladt DE	Maksimal udvasning	Aktuel udvasning
Nitratklasse 0	72,80	1,4 DE/ha	101,92 DE	36,3 Kg N/ha	36,3 Kg N/ha
Nitratklasse 1	0	1,19 DE/ha	0 DE		
Nitratklasse 2	51,86	0,91 DE/ha	47,19 DE		
Nitratklasse 3	0	0,7 DE/ha	0 DE		
Samlet	124,66 ha	1,20 DE/ha	149,11 DE		

Fordelingen af arealer i nitratklasser medfører, at der maksimalt må udbringes 1,20 DE/ha svarende til 149,11 DE. Ansøger ønsker at udbringe 1,19 DE/ha svarende til 148,50 DE.

Med de gennemførte beregninger i ansøgningssystemets Farm-N model ses det, at den aktuelle udvasning er på niveau med den maksimale udvasning, hvorved reglerne jf. husdyrgodkendelsesloven er overholdt.

Påvirkning af hav

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Grønsund er faldende, vurderes N-udvasningen fra den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område.

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Guldborgsund er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvasningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på Natura 2000-området, er der foretaget beregninger af N-udvasningen fra den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvasning til det aktuelle vandområde, se tabel 11.

Udvasning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder) = 36,3 kg N/ha

Udvasning, svarende til planteavlbrug (med planteavlssædskifte) = 33,9 kg N/ha

⇒ Merudvaskning som følge af husdyrbruget = 2,4 kg N/ha

Tabel 11. Udvasningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til de to farvande ved ansøgt drift.

	Grønsund	Guldborgsund
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan/basisanalyse)	230 ton N/år	685 ton N/år
Udbringningsareal; ha	72,80 ha	51,86 ha
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen, kg N/ha	2,4 kg N/ha	2,4 kg N/ha
Reduktionspotentiale	0,125	0,37
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet , kg N/år	21,84 kg N	46,05 kg N
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	0,009 %	0,007 %

Beregningerne viser, at udvasningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Grønsund udgør 21,84 kg N/år og 46,05 kg N/år til Guldborgsund ved det ansøgte projekt. Tilførslen svarer til henholdsvis 0,009 % og 0,007 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til de to farvande.

Da Guldborgsund er et meget sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 1 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2B er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgte udledning af kvælstof til Guldborgsund hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173.

3.6.3 Nitrat til grundvand

Placering af nitratfølsomme indvindingsområder og lokale indsatsplaner danner baggrund for fastsættelse af beskyttelsesniveauet for grundvand.

Når dele af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, foretages der en udvaskningsberegning i ansøgningsystemets Farm-N model. Denne viser nitratkoncentrationen i det infiltrerede vand, der kommer ud af rodzonen. Ligger denne koncentration over 50 mg NO³/l må koncentrationen ikke øges i forbindelse med projektet.

Ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsplaner for grundvand.

Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke sker væsentlig påvirkning af nitratfølsomme indvindingsområder eller har betydning for indsatsplaner, da arealerne ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

3.6.4 Fosfor

Da dele af arealerne ligger indenfor oplande til Natura 2000-områder, der er følsomme overfor fosfor, skal det maksimale accepterede fosforoverskud beregnes. Fosforoverskuddet er differencen mellem, mængden tilført til arealerne, og den mængde, der fraføres med afgrøderne. Mængden af fosfor, der fraføres med afgrøderne, afhænger af det aktuelle sædskifte, jordbundsforhold samt, hvis der er tale om sandjord, om afgrøderne vandes.

I tilfælde af et fosforoverskud, beregnes overskuddets maksimale størrelse ud fra jordens fosforklasser.

Tabel 12. Fosforberegning

	Ha	Tilladt fosforoverskud	Max. kg fosfor i overskud tilladt
Fosforklasse 0 (JB<4 og P-tal <4)	72,79 ha	9,8 kg P/ha/år	713 kg
Fosforklasse 1 (P-tal 4-6)	0,00 ha	8,6 kg P/ha/år	0,0 kg
Fosforklasse 2 (lavbundsarealer)	0,00 ha	2,0 kg P/ha/år	0,0 kg
Fosforklasse 3 (P-tal >6)	51,87 ha	0 kg P/ha/år	0,0 kg
Maksimalt tilladt fosforoverskud			713 kg P

Der må ifølge lovgivningens krav være et fosforoverskud på arealerne under de givne forudsætninger svarende til 713 kg P. Der tilføres 29,5 kg P/ha og fra føres 24,8 kg P/ha, hvilket giver et overskud på 4,6 kg P/ha/år på bedriftens 124,66 ha, hvilket giver 573,44 kg P i overskud ialt. Dette betyder, at fosforoverskuddet på arealerne er overholdt med 140 kg P.

Kommunens vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Guldborgsund Kommune har på den baggrund vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse uden, at der er behov for yderligere vilkår omkring fosfor.

3.6.5 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

Med en afstand på 10 m og derover mellem vandhullerne og udbringningsarealerne vurderes afdampningen af kvælstof fra udbringningen af husdyrgødningen fra svineproduktionen at være mindre end 1 kg N/ha. Udbringningen af husdyrgødning vil ikke påvirke de beskyttede vandhuller.

3.6.6 Påvirkning af Natura 2000-områder

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha. Ved tilførsel af 1 kg N/ha og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er henholdsvis

ca. 3,6 m til Natura 2000-område nr. 175 og ca. 5 km til Natura 2000-område nr. 173.

Med disse afstande mellem udbringningsarealerne og Natura 2000-områderne vurderes det, afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt. Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

3.6.7 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Ved udbringning af husdyrgødning sker der en afdampning af kvælstof, som afsættes på de omkringliggende arealer. Afsætningen af kvælstof er størst tæt på udbringningsarealet og den falder gradvist med øget afstand til udbringningsarealet. Størrelsen af kvælstofdepositionen er udover afstanden fra udbringningsareal også afhængig af husdyrgødningstypen og udbringningsteknologien. Naturområder kan ændres som følge af tilførsel af kvælstof. Det er påvist, at tilførsel af 1 kg N/ha og derover medfører tilstandsændringer i et naturområde jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Tilstandsændringerne vil f.eks. være i form af en tilgroning af naturområdet med mere kvælstoftolerante og konkurrencesterke plantearter. Den generelle naturtilstand i det kvælstoffølsomme naturområde vil blive ændret og forringet. Det samme gør sig gældende for naturområder og vandhuller, der er yngle- og rasteområde for Bilag IV-arter f.eks. Stor Vandsalamander eller Springfrø, hvor en forøget kvælstoftilførsel bevirker en tilgroning af naturområdet. Herved bliver naturområdet beskadiget eller ødelagt over en årrække, således at det ikke kan fungere som yngle- og rasteområde for Bilag IV-arterne.

Hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er 10 m og derover, vil der ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha ved udbringning af gylle fra svin.

Padder

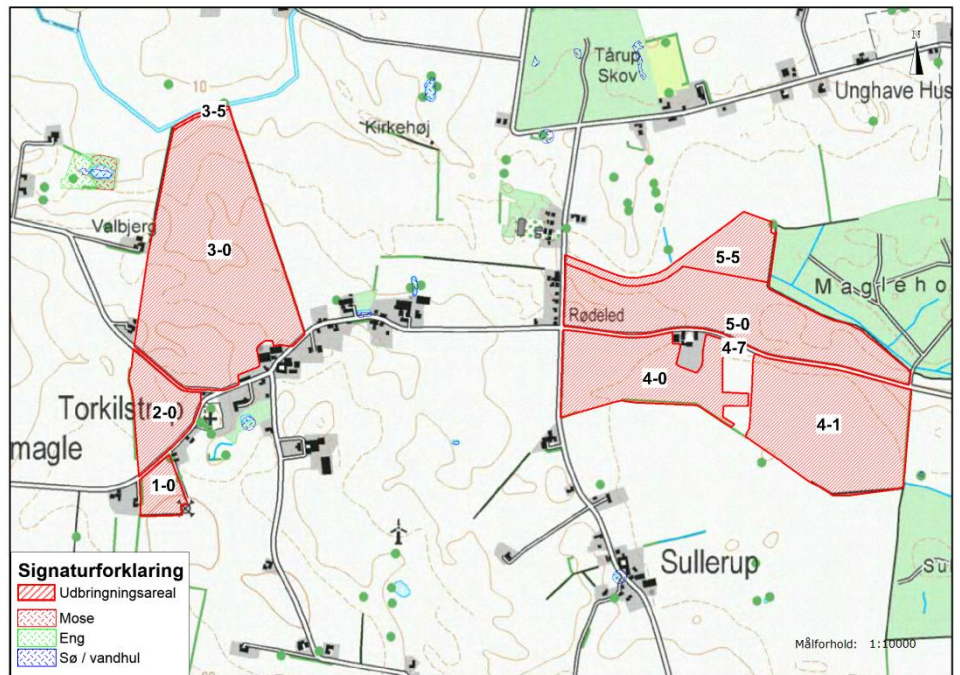
I nærværende godkendelse er der tale om en afstand fra udbringningsarealerne til ynglevandhuller for bilag IV-padder på 10 m og derover, se kort 5 og 6. På denne baggrund vurderes det, at udbringningen af husdyrgødning ikke beskadiger eller ødelægger yngle- og rastesteder for padder omfattet af bilag IV.

Flagermus

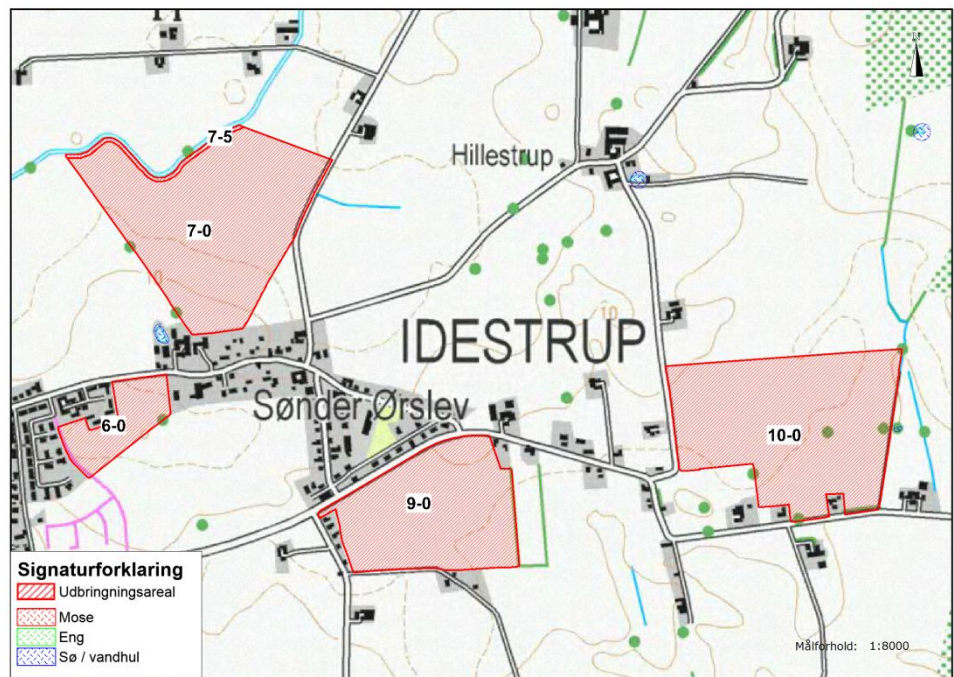
Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kort 5. Beliggenheden af beskyttet natur i forhold til de nordlige udbringningsarealer.

Kort 6. Beliggenheden af beskyttet natur i forhold til de sydlige udbringningsarealer.

For yderligere uddybning af forhold og vurderinger i relation til følsom natur henvises til bilag 3 "Naturvurdering - § 12 miljøgodkendelse, Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing".

3.6.8 Sædskitte, efterafgrøder og projektilpasninger

Som forudsætning for beregningerne er der angivet 124,66 ha med udgangspunkt i sædskitte S2 jf. notaterne: "Standardsædskitter og referencesædskitter, Skov og

Naturstyrelsen, Miljøministeriet, dateret 08.02.2012" og "Fosforfraførsel med afgrøde i standardsædskifter".

Ansøger har valgt at benytte referencesædskiftet, og der er derfor ikke stillet vilkår til sædskifte. Ansøger har ligeledes valgt kun at benytte Plantedirektoratets krav om efterafgrøder og kvælstofsnorm. Der er derfor ikke stillet vilkår i relation til ekstra efterafgrøder eller reduceret kvælstofsnorm.

Kommunens vurdering

Guldborgsund kommune vurderer, at udvaskning af næringsstoffer fra arealerne ikke vil have væsentlig betydning for omgivelserne og recipienter.

3.6.9 Udskiftning af udbringningsarealer

Der er jævnfør lovgivningen anmeldeligt ved ønske om ændring eller udskiftning af arealer til udbringning af husdyrgødning. Dette skyldes behovet for at vurdere risikoen for udvaskning af næringsstoffer og påvirkning af følsomme områder på nye arealer. Da dette er fastlagt via lovgivningen har kommunen vurderet, at der ikke er behov for yderligere vilkår i forhold til dette.

3.7 BAT OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. BAT kravene er uafhængige af omgivelsernes sårbarhed. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper således ikke kravet til BAT. BAT kravene er derimod forskellige for nybyggeri, hvor moderne teknologi ofte kan implementeres forholdsvis billigt, og for eksisterende byggeri, hvor implementering af moderne teknologi kan være dyr eller ligefrem umulig.

I den aktuelle sag ske langt størstedelen af udvidelsen i eksisterende stalde.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning - herunder nitrat- og fosformængder, der udbringes.

3.7.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Kommunen har foretaget en konkret beregning/vurdering i forhold til det konkrete projekt med udgangspunkt i Miljøstyrelsens gældende teknologiblade på godkendelsestidspunktet.

Emissionsgrænseværdi jævnfør MST's vejledning

Med udgangspunkt i MST's vejledning og beregning i husdyrgodkendelse.dk, skemanr. 89.923, version 3 vil det være proportionelt at stille krav om overholdelse af det samlede ammoniakemissionsniveau svarende til 2.903 kg NH₃-N pr. år.

Det er ligeledes kommunens vurdering, at det vil være proportionelt at leve op til dette emissionsgrænseniveau.

Ansøgers valg

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger valgt at anvende følgende teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak:

- Tildeling af 5 g benzoesyre pr. kg foder til smågrisene.

Den nedenstående tabel viser de beregnede emissionsgrænseværdier i forhold til de endelig ansøgte ammoniakemissionsværdier for stald og leger efter udvidelsen af produktionen

Tabel 13: Samlet ammoniakemission og beregnet ammoniakemissionsgrænseværdier

	Kg NH ₃ -N
Ammoniakemissionsgrænseværdi vurderet som værende BAT kg NH ₃ -N pr. år	2.903
Samlet ammoniakemission fra stald og leger kg NH ₃ -N pr. år	2.876

Som det fremgår af ovenstående tabel leveres der op til kravet om overholdelse af ammoniakemissionsgrænseværdierne for overholdelse af BAT.

For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til de valgte teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om benzoesyre samt egenkontrol i forbindelse hermed. Desuden er der stillet vilkår til at bedriften skal indrettes og drives som ansøgt.

Med udgangspunkt i det fastlagte krav til emissionsniveau har ansøger valgt at tilpasse ansøgningen til dette niveau på baggrund af frit valg af teknologier. Guldborgsund Kommune vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte ammoniakemissionsgrænseværdi anlægget som helhed.

Kommunens vurdering

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra

husdyrbrugets anlæg, og at der er indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstykket i Husdyrloven er overholdt.

3.7.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

Med udgangspunkt i MST's udmeldinger har kommunen baseret fastlæggelse af grænseværdien for fosfor ud fra optimering af fosforudnyttelsen hos grisene, da denne teknik vurderes at være omkostningsneutral. Niveauet kan opnås med en kombination af fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført, som det fremgår af nedenstående.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommune lavet en vurdering af hvilke niveau af kg P pr. DE, som for de forskellige dyregrupper vil være proportionalt at overholde.

Grænseværdi jf. MST's vejledning

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier.

Tabel 14: BAT grænseværdier for fosfor

Staldsystem	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE	
	Årssøer	Smågrise
Gyllebaserede systemer uden dybstrøelse	23,9	
Drænet gulv / delvis fast gulv		29,2

I den ansøgte drift bliver grænseværdien for den maksimale mængde fosfor i husdyrgødning på:

Tabel: 15 Beregnet grænseværdi for fosfor

	Antal DE	Grænseværdi – BAT kg fosfor ab lager pr. DE	Grænseværdi – BAT-niveau kg fosfor ab lager
Årssøer	149,62	23,9	3.576
Smågrise	113,89	29,2	3.326

Samlet krav til overholdelse af grænseværdi for fosfor er på i alt = 6.902 kg fosfor ab lager.

Det er vurderet proportionalt at stille krav om overholdelse af en mængde fosfor svarende til 6.902 kg P ab lager, svarende til 26,2 kg P/DE.

I ansøgt drift er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen på henholdsvis 6.519 kg P ab lager, svarende til 24,7 kg P/DE jf. husdyrgodkendelse.dk, skema nr. 89.923, version 3.

Guldborgsund Kommune vurderer, at den ansøgte produktion lever op til den fastlagte grænseværdi for fosfor i relation til overholdelse af BAT.

Kommunens vurdering

Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og at der er indført BAT i det omfang, det er proportionelt i det konkrete tilfælde. Brugen af fasefodring og tilsætning af fytase er fastholdt i vilkår.

3.7.3 Forbrug af vand og energi

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af den enkelte ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra MST's side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergi belysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation. I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug, at finde og reparere evt. lækager, samt at benytte drikkenipler over trug.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbruget:

Belysning

- Der bruges i videst muligt omfang energisparepære/lavenergi belysning
- Udendørs lys benyttes kun i nødvendigt omfang.
- Der sørges for at unødigt belysning undgås.

Ventilation

- Der føres jævnligt inspektion og rengøring af ventilationskanaler og ventilatorer.
- De enkelte staldafsnit udtøres med varmeblæser efter vask. Derved undgås unødigt ventilation.

Vandbesparende foranstaltninger

- Der foretages højtryksvask af stalde mellem hvert hold af grise.
- Stalde sættes i blød inden vask.
- Drikkevandsnipler placeres over fodertrug, så spild undgås.
- Drikkevandsnipler m.m. efterses og udskiftes når det skønnes nødvendigt.
- Vandforbruget registreres og monitoreres løbende for at forebygge spild.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer med udgangspunkt i BREF-dokument, at der anvendes BAT indenfor dette område. Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af forbruget, og at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.

3.7.4 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget, og er derfor en meget vigtig del af BAT.

Jf. MST's vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, herunder fastlægge mål for husdyrholdets næringsbehov i forhold til forventet tilvækst, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov. Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning. Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

Medarbejdere

- Bedriftens medarbejdere vil blive uddannet løbende gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.

Beredskabsplan

- Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Tilsyn

- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner i staldene, såsom fodersystem, ventilationsanlæg mv.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnlig.

Mark- gødningsplan

- Der bliver hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan, samt gødningsregnskab.
- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Godt landmandskab

- Bedriften drives efter retningslinjerne i "Godt landmandskab".

Der er stillet vilkår om, at bedriften skal drives som oplyst i ansøgningsmaterialet, hvorved de ovenstående hensigtserklæringer er bindende for ansøger. Det skal påpeges, at der er vigtigt, at planteavlskonsulenten bliver orienteret om miljøgodkendelsens krav om maks. 1,19 DE/ha. Derudover er der stillet en række vilkår, som allerede er omtalt i de foregående afsnit, som er med til at fastholde godt landmandskab. Det drejer sig om vilkår om renholdelse, vedligeholdelse, oplysning til medarbejderne m.m. Der til kommer vilkår om altid at overveje BAT ved investeringer i teknologi, maskiner, inventar m.m.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi, samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet indenfor området management.

3.7.5 Støj og lugt

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse samt støjvejledningen er overholdt.

Kommunens vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Guldborgsund Kommune, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

3.7.6 Opbevaring af gødning

Jævnfør BREF er det BAT at opbevare gylle i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholderens bund og vægge skal være tætte og korrosionsbeskyttede. Beholderne skal tømmes jævnligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – normalt 1 gang årligt, og der bør kun omrøres i gyllen umiddelbart før tømning af beholderen. Endvidere er det BAT at overdække beholderen med fast låg eller med et naturligt flydelag, der er etableret med snittet halm eller tilsvarende.

De danske byggeblade for gyllebeholdere sikrer beholderens stabilitet, tæthed og styrke. Endvidere sikrer de danske krav om beholderholderkontrol, at der er jævnligt tilsyn med beholderens tilstand. Der er endvidere lovkrav om overdækning enten med flydelag eller telt/låg.

De eksisterende beholdere vil følge de generelle regler for flydelag og logbog over flydelaget. I godkendelsen er der sat krav om, at omrøring begrænses mest muligt.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der med de tidligere omtalte vilkår til indretning og drift af gyllebeholdere er sikret, at opbevaringen af gødningen lever op til BAT-kravene.

3.7.7 Udbringning af gødning

De teknikker, der kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringningen af husdyrgødning, er rettet mod teknikker, der sørge for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling). For så vidt angår anvendelse af BAT i relation til udbringning af husdyrgødning på arealerne er det MST's opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af Husdyrgødningsbekendtgørelsen, er BAT. Dette er ligeledes kommunens vurdering.

De gældende regler omfatter hvornår og hvordan husdyrgødningen må udbringes, og flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet. Jf. BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse tilførslen af gødning efter afgrødernes behov for næringsstoffer og på et tidspunkt, hvor afgrøderne optager næringsstofferne mest optimalt. Desuden skal risikoen for forurening af omgivelserne reduceres ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere må der ikke tilføres arealerne gødning, hvis de skrånere eller støder direkte op til vandløb. Det er samtidig BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødning således, at risikoen for lugtgener minimeres. Disse tiltag er, som nævnt, dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om Jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Kommunens vurdering

Der er fra MST ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænser for nitrat og ammoniakemission i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, da de generelle regler er vurderet tilstrækkelige til efterlevelse af BAT.

En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning i vinterafgrøder vil kunne opnås ved nedfældning jf. MST. Det vurderes dog, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved denne teknologi er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan medvirke til udbyttetab og desuden medfører en øget udledning af drivhusgasser. Svovlsyrebehandling af gylle vil kunne medvirke til at reducere ammoniakfordampningen i marken, men denne teknologi vurderes at være uforholdsmæssig dyr at indføre alene af hensyn til miljøeffekten, og dermed ikke proportionel.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at der ikke er grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødningen.

3.7.8 Nitrat til udbringningsarealer

De teknikker, der kan reducere nitratudvaskningen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er rettet mod at øge planternes udnyttelse af det tilførte kvælstof. Disse teknikker er følgende:

- Teknikker i marken, der sørger for, at gyllen fordeles bedst muligt til de afgrøder, som har størst mulighed for at udnytte det tilførte kvælstof.
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden udenfor afgrødernes vækstperiode med henblik på udnyttelse i den efterfølgende vækstsæson.
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralsk kvælstof i forhold til organisk kvælstof, og som dermed medvirker til at øge udnyttelsen i marken. Dette er for eksempel separeringsteknikker i kombination med afbrænding eller afgasning af den faste fraktion af husdyrgødningen.

Efter kommunens vurdering er en stor del af de ovenstående virkemidler allerede implementeret i landbrugsdriften via Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Blandt andet er der fastsat harmonikrav samt regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. Endvidere er der i medfør af Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødskningsloven) fastsat bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i markdriften samt krav til kvælstofudnyttelsen ved anvendelse af husdyrgødning. Flere af disse virkemidler er desuden nævnt i tidligere omtalt BREF-dokument, hvor det indgår i vurdering af BAT.

Separation af husdyrgødning er ikke vurderet værende BAT, da miljøeffekten er betinget af, at den faste del kan afsættes og dermed ikke udbringes på arealerne, og teknologien vurderes at være relativt dyr opgjort pr. reduceret kg N set i forhold til allerede gennemførte virkemidler jf. generel lovgivning.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at der ved efterlevelse af krav i lovgivningen leves op til BAT i relation til håndtering af husdyrgødningen. Der er derfor ikke fundet grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT med henblik på at begrænse nitratudvaskningen.

3.7.9 Samlet vurdering af BAT

Med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger er det Guldborgsund Kommunes konklusion, at bedriften vil blive indrettet og drevet i overensstemmelse med princippet om BAT. Samtidig vurderer Guldborgsund Kommune, at de stillede vilkår tager hensyn til de tekniske muligheder og proportionalitetsprincippet. Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at leve op til en maksimal ammoniakemission fra stald og lager svarende til 2.876 kg NH₃-N. For fosfor er der ligeledes vurderet et proportionelt fosforniveau på 6.519 kg P svarende til ca. 24,7 kg P ab lager/DE.

3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

3.8.1 Alternative løsninger

En alternativ mulighed for ejendommen kunne være at undlade at udvide produktionen. Udviklingen går i retning af at der bliver færre landbrug i Danmark, og de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen er det stilstand, og dette betyder for en virksomhed, at den viger pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen.

3.8.2 0-alternativ

Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelig teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen ikke være til stede og denne må afvikles.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på ejendommen ikke har betydning for naboer og de landskabelige interesser.

3.9 DOKUMENTATION

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt.

I vilkårene er der stillet krav om dokumentation for følgende forhold:

- Besætningens størrelse.
- Brug af fytase og benzoesyre.
- Korrekt bortskaffelse af farligt affald.
- Afsætningen af husdyrgødningen udover de 148,50 DE, der anvendes på egen bedrift.
- Service af staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg).
- Driftsuheld og andre væsentlige uregelmæssigheder i driften.
- Det årlige forbrug af el, vand og diesel, med forklaring på evt. udsving m.m.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen overholdes, samt frivillige tiltag gennemføres. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at den ansøgte produktion ikke vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår i øvrigt vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes, og at det er dokumenteret, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.

3.9.1 Beredskabsplan

Der er indsat vilkår om, at der skal forefindes en beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal opbevares således, at der er let adgang til den, samt at alle ansatte er bekendt med dens placering og indhold. Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnlige (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer. En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men det foreslås i Miljøstyrelsens vejledning til husdyrloven, og Guldborgsund Kommune har

vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk, men blot en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at Guldborgsund Kommune ALTID skal orienteres om forureninger og have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljø mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmes, hvornår og hvordan. Et andet væsentligt punkt er et oversigtskort, der viser placering af olietanke, kemikalieoplag, evt. gasflasker/trykbeholder og afløbsforhold. Oversigtskortet skal hænge udendørs, gerne flere steder på bedriften til orientering for Lolland-Falster Brandvæsen. Kortet skal sikre, at Brandvæsenet kan træffe de rigtige beslutninger om evt. nedkøling af trykflasker, afspærring af kloaker, advarsel om giftig røg m.m., selv hvis der ikke er stedkendt personale på bedriften.

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt kopi af bedriftens beredskabsplan. Se bilag 4.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at den beredskabsplan, som er udarbejdet, indeholder de elementer, der er nævnt ovenfor. Det vurderes, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på bedriften være muligt at reducere eventuelle konsekvenser heraf.

3.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen. Planen skal indsendes til Guldborgsund Kommune maks. 1 mdr. efter der er truffet beslutning om nedlukning.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til Guldborgsund Kommune. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører – det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter, eller om jorden bortforpagtes osv.

Kommunens vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

3.11 HØRINGER

Ansøgningen blev offentliggjort den 17. november 2016. Der er ikke indkommet henvendelser om ansøgningsmaterialet eller anmodning om at se udkast til miljøgodkendelse.

Udkast i høring

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent. Derudover har det været sendt i høring hos ansøger, ansøgers konsulent og naboer i 6 uger, med høringsfrist den 31. januar 2017.

Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 677 meter.

Bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse

Der er indkommet en nabobemærkning i forbindelse med nabohøringen. Bemærkningen gik på lugt.

Kommunens bemærkninger:

Lugt

Miljøministeriet har udviklet et elektronisk ansøgningssystem, som beregner blandt andet lugt fra nye/udvidede eller ændrede husdyrproduktioner. Samtidig er der i lovgivningen fastlagt nogle grænseværdier, som skal overholdes, for at der kan meddeles godkendelse til etablering, ændring eller udvidelse af husdyrproduktioner.

Det er beregnet at lugt fra staldene overholder lovgivningens krav om overholdelse af geneafstande til omkringboende.

Der er i miljøgodkendelsen sat vilkår om forebyggelse af lugt og overholdelse af krav til lugtgener. I den forbindelse er der sat en række vilkår til begrænsning af eventuelle lugtgener.

Desuden er der stillet vilkår om, at hvis der efter kommunens opfattelse opstår væsentlige lugtgener, skal der foretages en undersøgelse af mulige tiltag for at begrænse lugtgenerne. Der henvises til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, hvor der er beskrevet, hvilke vejledende lugtgeneniveau forskellige typer beboelse/områder må udsættes for.

Guldborgsund Kommune vurderer, at almindelig håndhævelse af disse vilkår er tilstrækkelig til at sikre naboerne med væsentlige gener.

De fremførte bemærkninger ændrer ikke grundlag for godkendelsen og Guldborgsund Kommune vurderer, at miljøgodkendelsen kan meddeles uden ændringer af vilkår i udkastet.

4 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningsystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt gener for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i området samt i de § 3 områder, der ligger op til udbringningsarealerne, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

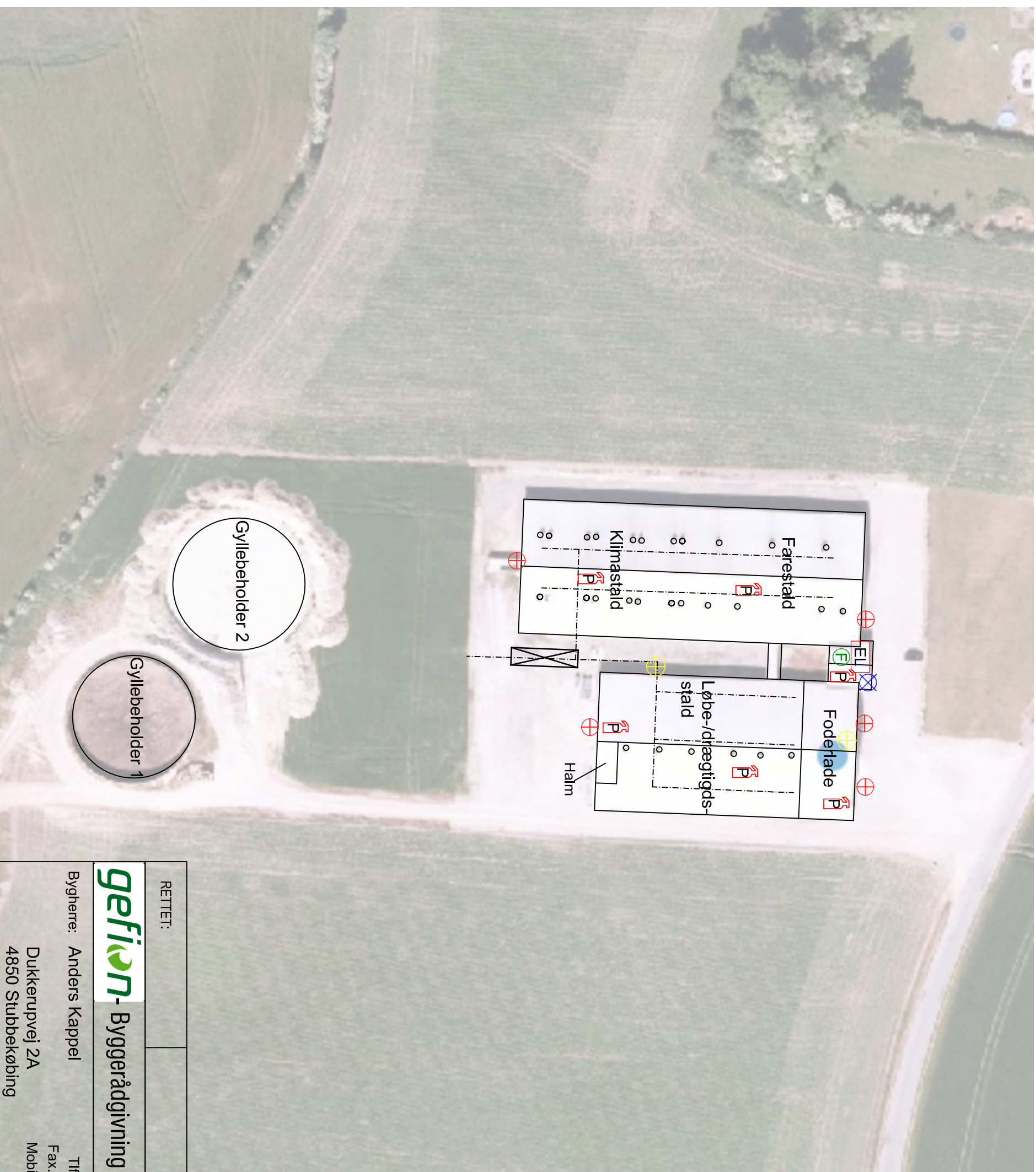
Guldborgsund kommune har vurderet, at beskyttede naturområder med tilhørende plante- og dyrearter, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er lavet med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV. Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

5 BILAG

Bilag 1:	Situationsplan
Bilag 2:	Udbringningsarealer for husdyrgødning
Bilag 3:	Naturvurdering
Bilag 4:	Beredskabsplan

Signaturforklaring:

- EL EL-tavle
- ✕ Stophane vand
- F Førstehjælpskasse
- P Pulverslukker
- ⊕ Lys
- ⊕ Oiletank

Klimacontainer 4,2 x 16 m.

MYNDIGHEDSTEGNING

RETTET:

gefion - Byggerådgivning

Kvalitetskontrol - Indtæler

Fulbyvej 15, 4180 Sorø
Tlf: 57 86 50 00, Fax: 57 86 54 43

Bygherre: Anders Kappel

Tlf: 54 43 32 40

Fax: .

Dukkerupvej 2A
4850 Stubbekøbing

Mobil:

E-mail :

Byggeadr.:

Tegningsnr.: **M-16-032-M-0-0-01-**

Noter:

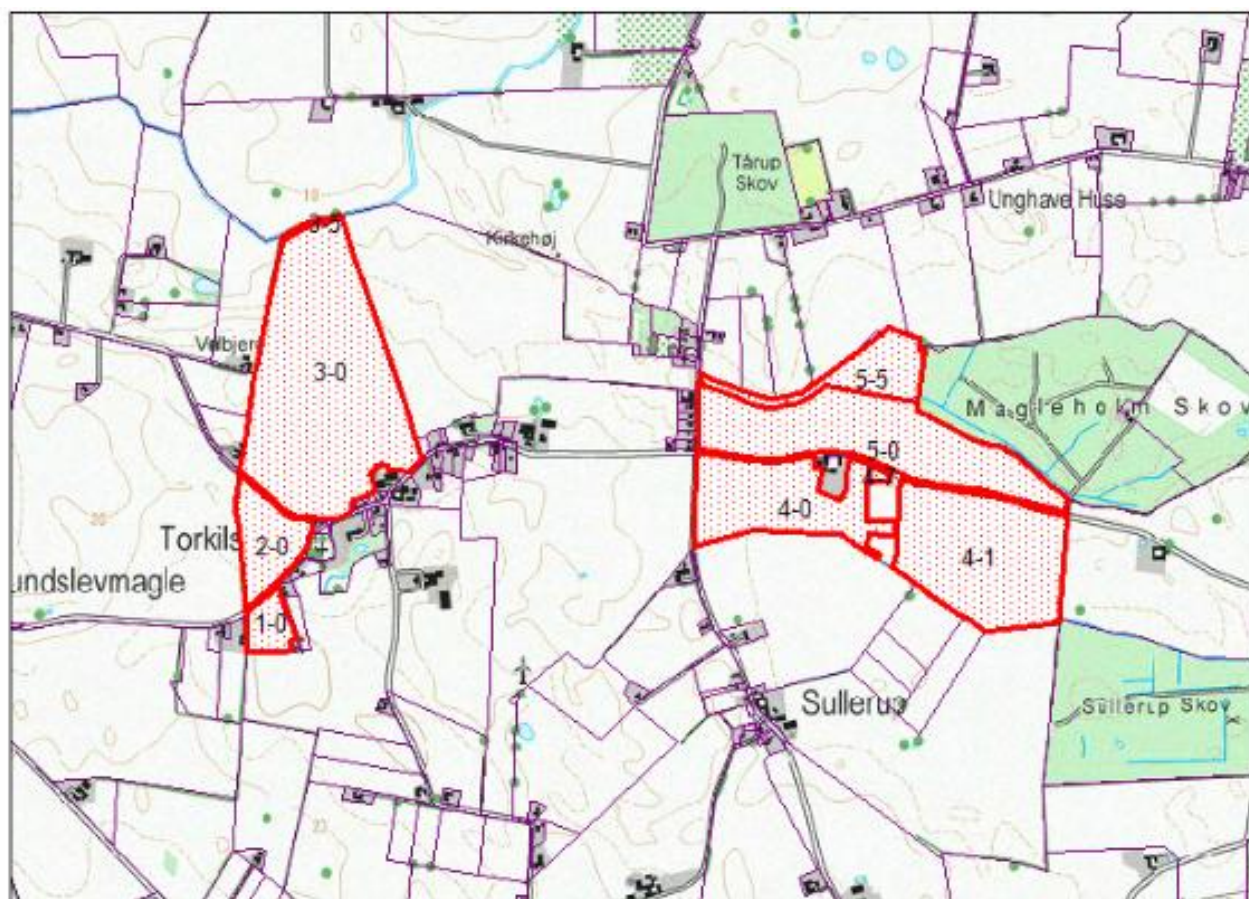
Emne:

Tegning: Situations- / beredskabsplan

Denne tegning er privat ejendom. Den må ikke fremvises eller overlades uvedkommende - ej heller kopieres eller på anden måde anvendes uden forudindhentet skriftlig tilladelse, iht. Lov om ophavsret.

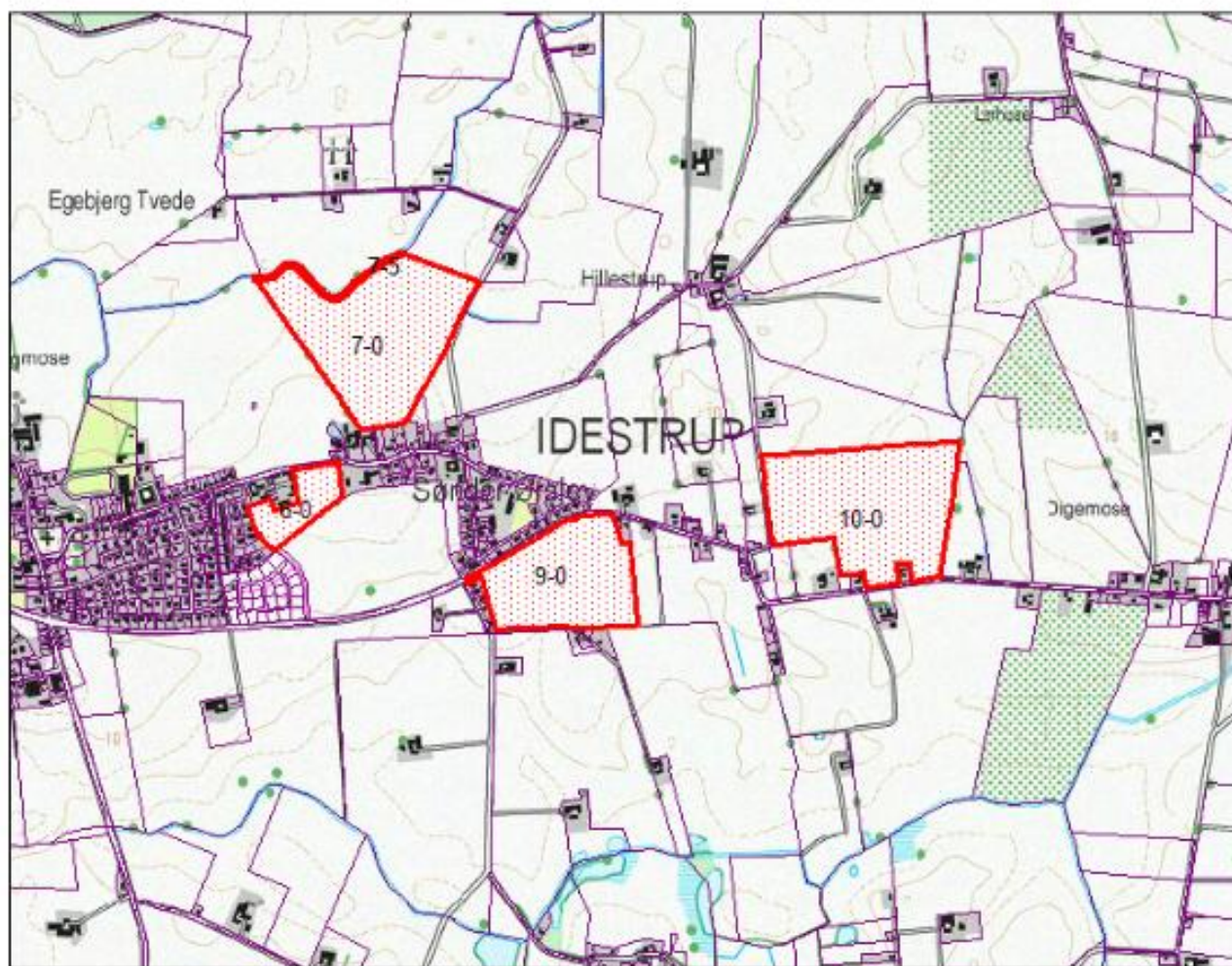

Bilag 2 Udbringningsarealer

Nordlige arealer

Sydligे arealer

GULDBORGSUND

NATURVURDERING TIL §12 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG

DUKKERUPVEJ 2A, 4850 STUBBEKØBING

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager.....	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur.....	3
1.1.2	Natura 2000-områder.....	7
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	9
1.2	PÅVIRKNING FRA AREALER.....	9
1.2.1	Påvirkning af søer og vandløb.....	9
1.2.2	Påvirkning af hav.....	11
1.2.3	Påvirkning af § 3-beskyttet natur.....	13
1.2.4	Påvirkning af Natura 2000-områder.....	14
1.2.5	Påvirkning af Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	15

1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

Kategori 1-natur

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende kliddannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantесamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller www.arealinformation.dk. Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

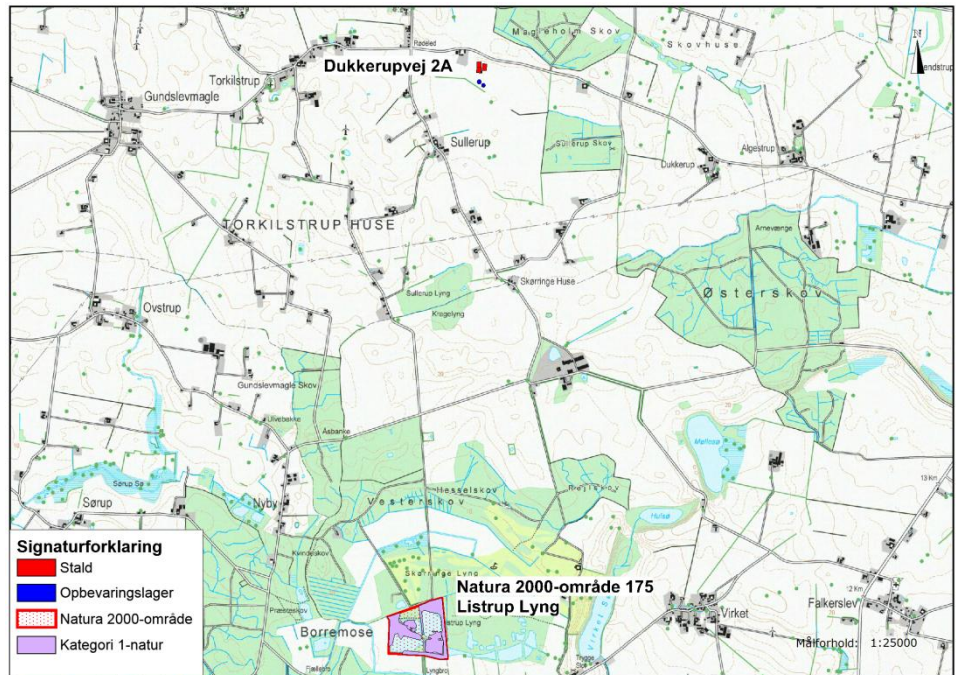
For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1-natur er habitatnaturtype 91D0 Skovbevokset tørvemose, der ligger i Listrup Lyng ca. 3,9 km syd for stald og lager. Listrup Lyng er en del af Natura 2000-område 175, se kort 1. Den totale ammoniakbelastning fra den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg N/ha på kategori 1-naturen.

Kort 1. Beliggenheden af kategori 1-natur i forhold til stald og lager.

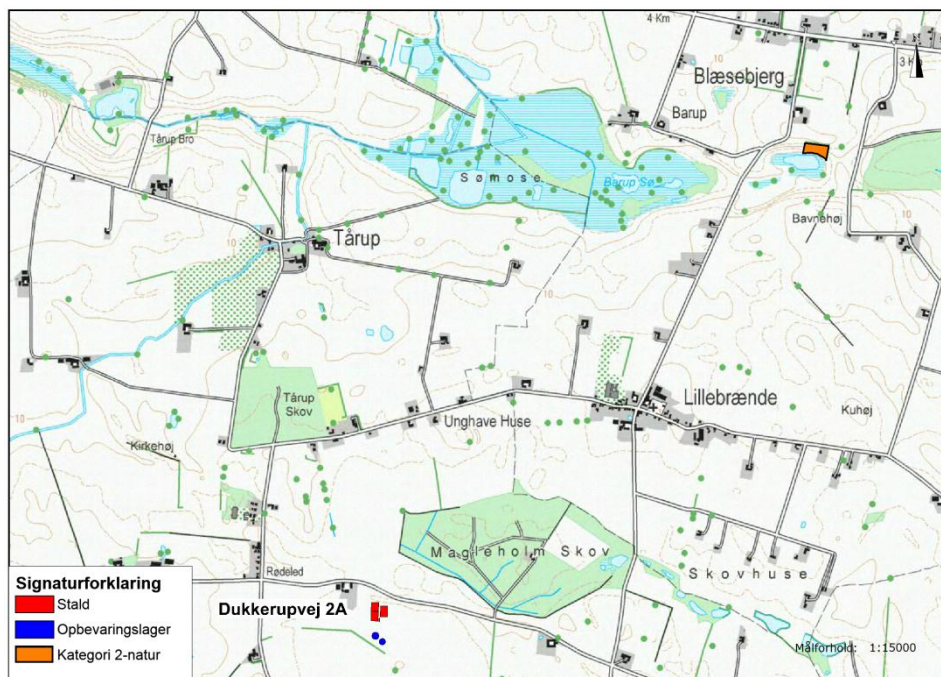
Kategori 2-natur

Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha.

Det nærmeste kategori 2-naturområde er et overdrev, som ligger ved Blæsebjerg ca. 2,7 km nordøst for stald og lager, se kort 2. Den totale ammoniakbelastning den ansøgte produktion er beregnet til 0,0 kg N/ha på kategori 2-naturen.

Kort 2. Beliggenheden af kategori 2-natur i forhold til stald og lager.

Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

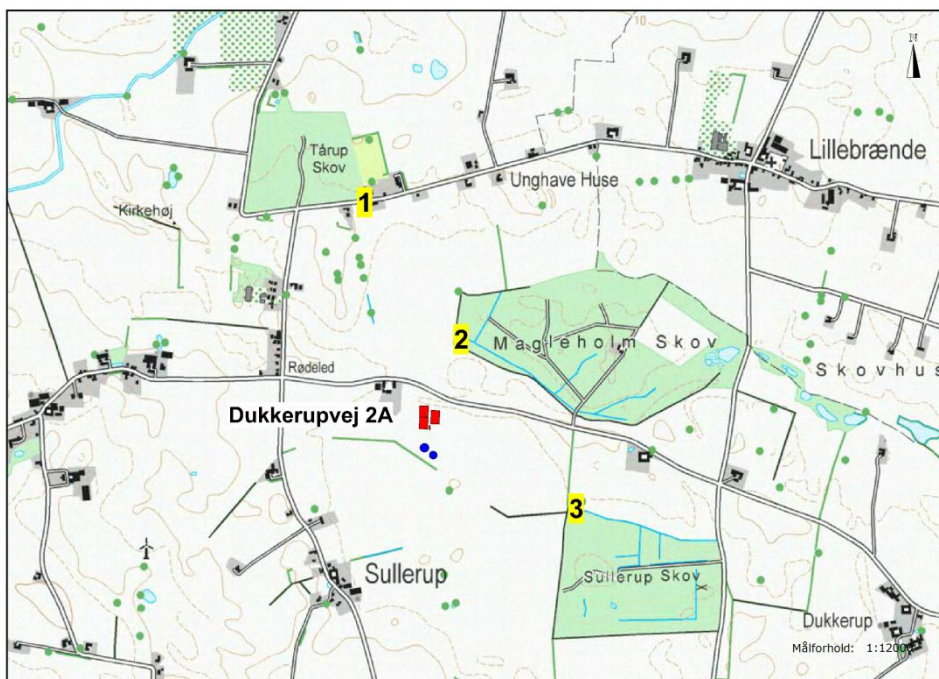
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af [tabel 1](#).

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens" bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

I området omkring stald og lager ved Dukkerupvej 2A ligger nogle naturtyper og skove, som er omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Merbelastningen af kvælstof fra Dukkerupvej 2A er beregnet på kategori 3-naturen i det elektroniske ansøgningssystem.

Kort 3. Beliggenheden af kategori 3-natur i forhold til stald og lager.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved Dukkerupvej 2A.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter / natur	Beregnet merbelastning
1. Tårup Skov	Skov	-	0,0 kg N/ha
2. Magleholm Skov	Skov	-	0,0 kg N/ha
3. Sullerup Skov	Skov	-	0,0 kg N/ha

De nærmeste kategori 3-naturtyper er alle skove. Tårup Skov og Magleholm Skov er begge primært løvskov, og de ligger henholdsvis ca. 740 m nord for og ca. 230 m nordøst for Dukkerupvej 2A. Sullerup Skov ligger ca. 500 m sydøst for Dukkerupvej 2A og er også en løvskov med et centralt lysåbent parti og enkelte arealer med nåleskov. Der er ikke kendskab til forekomsten af særligt følsomme eller sjældne arter i de tre skove. Alle skovene er fredskov. Skovene vurderes alle at være ammoniakfølsomme ud fra, at de er angivet som skov på de høje målebordsblade fra perioden ca. 1862-1899. Der har således været skov på areaerne i lang tid. Da den beregnede merbelastning med kvælstof fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg N/ha, er der ikke foretaget besigtigelse af kategori 3-naturområderne.

Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er to næringsrige vandhuller, der ligger henholdsvis ved Sullerup Skov ca. 530 m sydøst og i Sullerup ca. 570 m sydvest for stald og lager. Merbelastningen fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg N/ha i vandhullerne. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på

stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

Kommunens vurdering

Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Dukkerupvej 2A ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Udvidelsen af dyreholdet på Dukkerupvej 2A må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

1.1.2 Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Dukkerupvej 2A er område nr. 175, der består af habitatområderne 154 Horreby Lyng og 252 Listrup Lyng. Afstanden fra stald og lager ca. 3,9 km til Listrup Lyng, se **kort 1**, mens afstanden til Horreby Lyng er større.

Natura 2000-området har et areal på 272 ha og udgøres af to moser, henholdsvis Horreby Lyng og Listrup Lyng, der også kaldes for Borremosen. Moserne er dannet som højmoser, hvor tørvemosser er vokset ind over en afløbsløs sø, der er opstået i en istidslavning. I mo-

serne har der fundet tørvegravning sted bl.a. under 2. verdenskrig, hvilket har resulteret i dannelsen af flere søer. Moserne ligger med en indbyrdes afstand på ca. 3,5 km. Der er i 2016 påbegyndt en større genopretning af højmosen i Horreby Lyng. Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Udpegningsgrundlag for habitatområderne H154 og H252.

Udpegningsgrundlag for habitatområde H154 Horreby Lyng		
Naturtyper:	Næringsrig sø (3150)	*Avneknippemose (7210)
	Brunvandet sø (3160)	Rigkær (7230)
	*Aktiv højmose (7110)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Nedbrudt højmose (7120)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Hængesæk (7140)	
	Tørvelavning (7150)	* angiver prioriteret naturtype
Arter:	Stor kærguldsmed	

Udpegningsgrundlag for habitatområde H252 Listrup Lyng		
Naturtyper:	Brunvandet sø (3160)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Hængesæk (7140)	*Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype
Arter:	Stor kærguldsmed	Sumpvindelsnegl

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura 2000-området er type 91D0 Skovbevokset tørvemose i Listrup Lyng ca. 3,9 km syd for stald og lager – se beskrivelse af kategori 1-natur.

Kommunens vurdering

Der er en meremission fra stald og lager på 181,35 kg N/år samt en samlet emission på 2.875,79 kg N/år. Da totalbelastningen på nærmeste ammoniakfølsomme habitatnatur er på 0,0 kg N/ha, vurderer kommunen, at projektet på Dukkerupvej 2A ikke i sig selv påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Dukkerupvej 2A beliggende udenfor Natura2000-området *ikke* kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Bilag 1, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø samt 4-5 arter af flagermus. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af bilag 1 (sidst i dokumentet).

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Indenfor en afstand af 300 m fra stald og lager er der ingen egnede levesteder for padder. Padderne yngler i søer, vandhuller eller fx oversvømmede partier i moser og på enge.

Potentielle levesteder for flagermus findes i stalde, lader, træer m.m.

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Kommunens vurdering

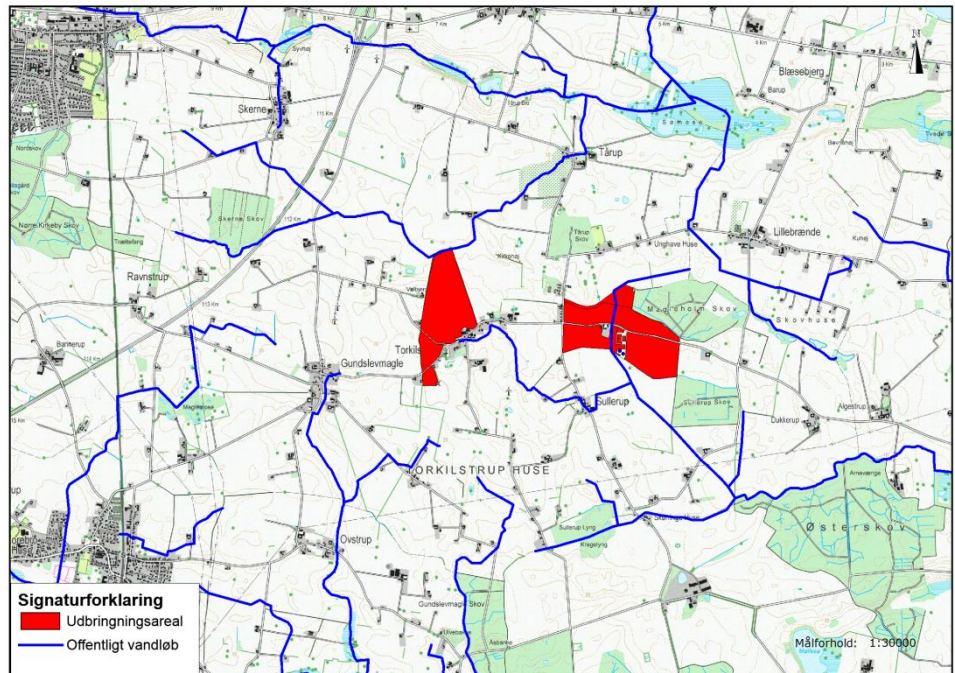
Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Dukkerupvej 2A, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle- og rastesteder for padder.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for Flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af Flagermus.

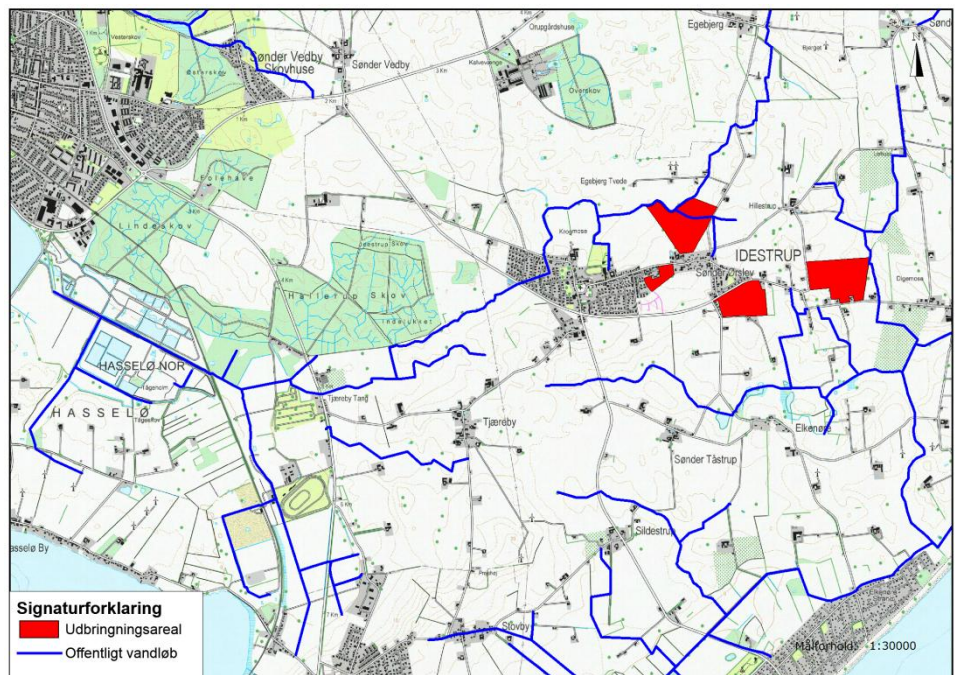
1.2 PÅVIRKNING FRA AREALER

1.2.1 Påvirkning af søer og vandløb

Udbringningsarealerne afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til Fribrødre Å, Gundslev Å, Sørup Å, Nordkanalen og Tjæreby-tang kanalen, se kort 4 og 5. Ifølge Miljø-GIS for Vandområdeplanerne 2015-2021 (juni 2016) er alle disse vandløb målsat med "god kemisk tilstand" samt enten "god økologisk tilstand" eller "godt økologisk potentiale". De øvrige vandløb er ikke målsat i den nuværende vandområdeplan.

Kort 4. Beliggenheden af offentlige vandløb i forhold til de nordlige udbringningsarealer.

Kort 5. Beliggenheden af offentlige vandløb i forhold til de sydlige udbringningsarealer.

Følgende udbringningsarealer grænser op til åbne vandløb: 3-5, 7-5 og 10-0. Arealerne er ikke stærkt skrånede ned mod vandløbene. En del af vandløbene er helt eller delvis omfattet af beskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3 – dvs. at der ikke uden dispensation kan foretages ændringer i vandløbenes tilstand.

Det fremgår af Vandområdeplanen for vandområdedistrikt Sjælland, at det kan forventes, at når planlagte og allerede iværksatte miljøforbedringer i vandløbene er udført, vil 820 km af de 2.765 km vandløb, der indgår i planen, opfylde målsætningen i 2021. Omkring 1.515 km

vil ikke opfylde målsætningen, og for ca. 430 km vandløb er tilstanden ukendt eller kan ikke vurderes.

I nogle af de vandløb, som afvander udbringingsarealerne, er der i MiljøGIS for Vandområdeplanerne 2015-2021 udpeget strækninger, hvor der skal foretages en miljøforbedrende indsats i form af fx etablering af sandfang, plantning af træer eller udskiftning af bundmateriale. Strækningerne ligger ikke lige op til udbringingsarealerne.

Kommunes vurdering

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da der ikke er særligt skrånende udbringingsarealer mod vandløbene, vil risikoen for overfladisk afstrømning af overfladevand med jordpartikler m.v. være ringe. Det vurderes, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

1.2.2 Påvirkning af hav

Udbringingsarealerne for husdyrgødning ligger i hovedopland 2.5 Smålandsfarvandet indenfor følgende deloplande: Gundslev Å og Fribrødre Å, der afvander til Grønsund, Sørup Å, Tjæreby-Tang kanalen og Nordkanalen, der afvander til Guldborgsund.

Udbringingsarealerne i oplandet til Grønsund har nitratklasse 0, mens arealerne beliggende i oplandet til Guldborgsund har nitratklasse 2. Ved nitratklasse 0 regnes med et reduktionspotentiale på 87,5 % (middelværdi af 76 – 100 %). Dette betyder, at 87,5 % af kvælstoffet bliver i jorden og 12,5 % vaskes ud til recipienten. Ved nitratklasse 2 regnes med et reduktionspotentiale på 63 % (middelværdi af 51 – 75 %). Dette betyder, at 63 % af kvælstoffet bliver i jorden og 37 % vaskes ud til recipienten.

Guldborgsund er et smalt farvand, der forbinder Smålandsfarvandet med Østersøen via Rødsand. Nord for Nykøbing F. er sundet relativt smalt og gennemskæres af en ca. 6 meter dyb sejlrende. Syd for Nykøbing F. udvides sundet til Bredningen, som har en bredde på 5 km og en middeldybde på 2 meter. I kortere perioder kan der forekomme lagdeling i den nordlige del af sundet, men ikke tilstrækkeligt længe til at der opstår risiko for iltvind. Bredningen udgør et tærskelområde. Syd for Bredningen er vandet præget af Østersøen, mens det nord for Bredningen er præget af Smålandsfarvandet. Guldborgsund har et areal på 82 km² og et afstrømningsopland på 430 km². Oplandet til Guldborgsund omfatter de tilgrænsende dele af Lolland og Falster. Kvælstofpåvirkningen fra land udgør 685 ton N/år jf. Vandplan 2010-2015. Guldborgsund er en del af Natura 2000-områder nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster. I vandområdet findes de særligt sårbare habitatnaturtyper (1130 Flodmundinger, 1150 *Kystlaguner og strandsøer samt 1160 Større lavvandede bugter og vige), som er kendetegnende for lavvandede områder med langsom vandudskiftning. Guldborgsund betegnes derfor som et meget sårbart vandområde i forhold til N-udledningen fra oplandet. Der er indenfor vandområdet Rødsand og Guldborgsund indtil videre kortlagt 65 ha af habitatnaturtype 1150 samt 19 ha af habitatnaturtypen 1160.

Grønsund er farvandet langs Falsters nordkyst, der grænser op mod Sjælland (Storstrømmen) og Møn/Bogø (Grønsund). Det er et strømfyldt farvand, hvor der er en god opblanding af vandsøjlen og dermed mindsket risiko for lagdeling og iltvind. Grønsund har et areal på 101 km² og et afstrømningsopland på 193 km², hovedsagelig landbrugsarealer på Nordfalster. Kvælstofpåvirkningen fra land udgør 230 ton N/år jf. Basisanalyse for hovedvandopland 2.5. Den vestlige del af Grønsund er ikke Natura 2000-område og er et mindre sårbart vandområde i forhold til nitratudvaskning fra oplandet.

Udviklingen i antallet af dyreenheder i begge oplande er ifølge Miljøstyrelsens opgørelse fra oktober 2015 faldet fra 2007 til 2015.

Alle kystvande omkring Guldborgsund kommune har ifølge Vandoplandsplan 2015-2021 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet målsætningen "god økologisk og kemisk tilstand". Ifølge MiljøGIS for vandområdeplanerne 2015-2021 er den samlede økologiske tilstand i dag god i Rødsand, moderat i Smålandsfarvandet syd, Grønsund og Østersøen, mens den er ringe i Guldborgsund. Den samlede kemiske tilstand er god i Rødsand og Guldborgsund, ikke-god i Østersøen og den østlige del af Smålandsfarvandet syd, mens den er ukendt i Grønsund og i den vestlige del af Smålandsfarvandet syd.

Kommunes vurdering

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Grønsund er faldende, vurderes N-udvaskningen fra den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område.

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Guldborgsund er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvaskningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på natura 2000-området, er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, se tabel 3.

Udvaskning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder) = 36,3 kg N/ha
Udvaskning, svarende til planteavlbrug (med planteavlssædskifte) = 33,9 kg N/ha

⇒ Merudvaskning som følge af husdyrbruget = 2,4 kg N/ha

Tabel 3. Udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til de to farvande ved ansøgt drift.

	Grønsund	Guldborgsund
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan/basisanalyse)	230 ton N/år	685 ton N/år
Udbringningsareal; ha	72,80 ha	51,86 ha
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen, kg N/ha	2,4 kg N/ha	2,4 kg N/ha
Reduktionspotentiale	0,125	0,37
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet, kg N/år	21,84 kg N	46,05 kg N
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	0,009 %	0,007 %

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer til Grønsund udgør 21,84 kg N/år og 46,05 kg N/år til Guldborgsund ved det ansøgte projekt. Tilførslen svarer til henholdsvis 0,009 % og 0,007 % af den samlede tilførsel af kvælstof fra oplandet til de to farvande.

Da Guldborgsund er et meget sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 1 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2B er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

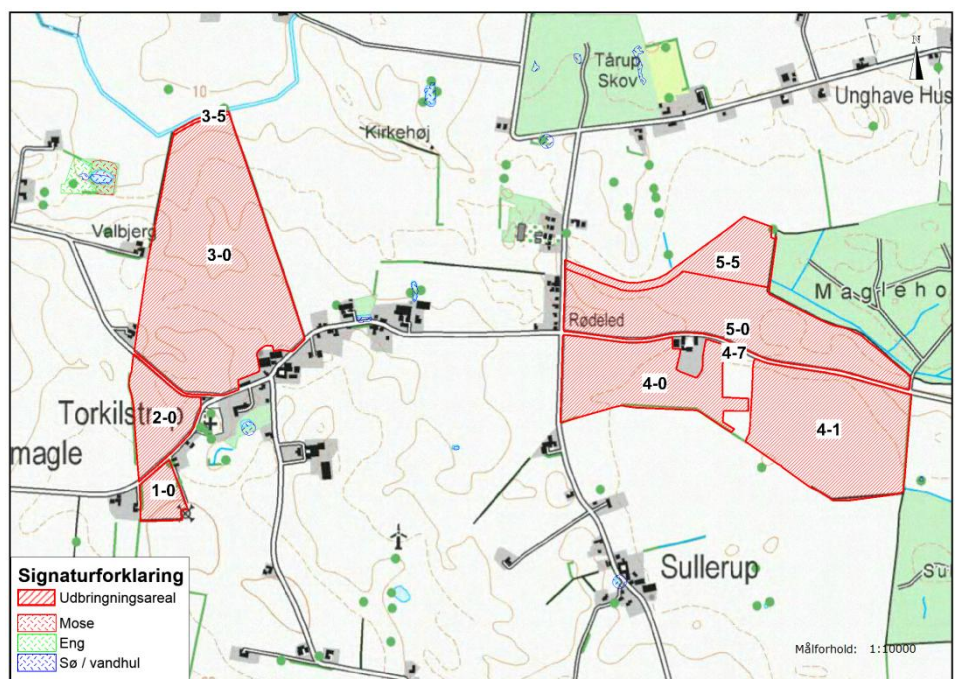
Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgte udledning af kvælstof til Guldborgsund hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173.

1.2.3 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

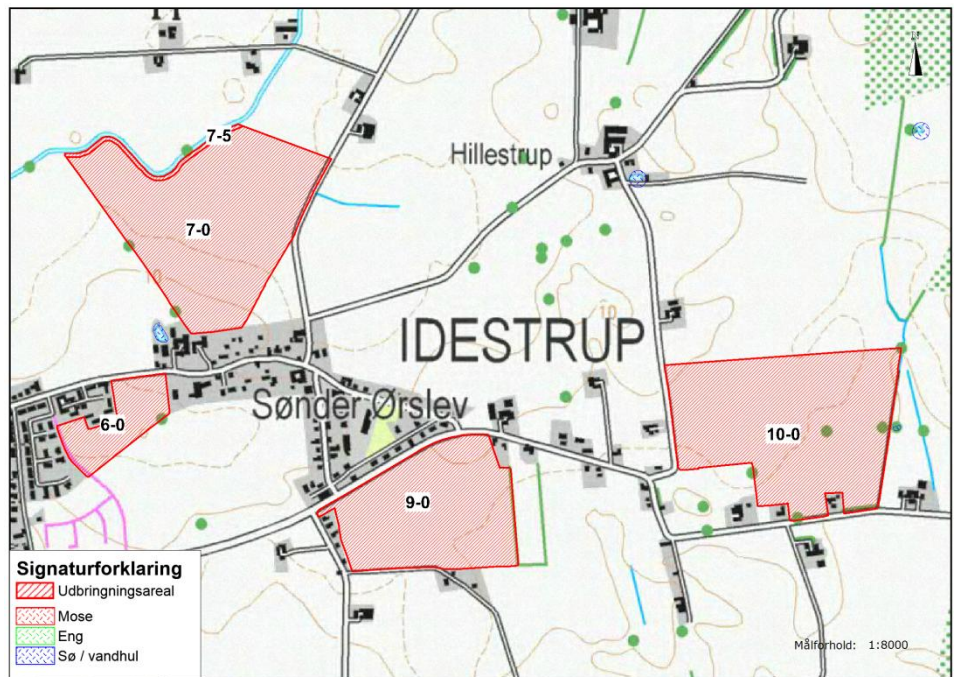
En række naturtyper er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Disse omfatter moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev, heder, søer og vandløb. I henhold til Naturbeskyttelsesloven er der forbud mod ændringer af beskyttede naturtyper tilstand.

En række af naturtyperne er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger ved overfladisk afstrømning fra udbringningsarealerne. Endvidere kan afdampning af kvælstof i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning påvirke naturtyperne. Udbringning af husdyrgødning medfører en belastning med ammoniak på over 1 kg N/ha i de nærmeste 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten. Ved tilførsel af over 1 kg N/ha kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning.

Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012. Især de forekomster af naturtyper, der ligger lige op til udbringningsarealer, vil være under direkte påvirkning. Udbringningsarealerne og de beskyttede naturtyper fremgår af kort 6 - 7.

Kort 6. Beliggenheden af beskyttet natur i forhold til de nordlige udbringningsarealer.

Kort 7. Beliggenheden af beskyttet natur i forhold til de sydlige udbringningsarealer.

Omkring udbringningsarealerne ligger der enkelte vandhuller i en afstand på 10 m og derover. Der er ikke foretaget besigtigelse af vandhullerne.

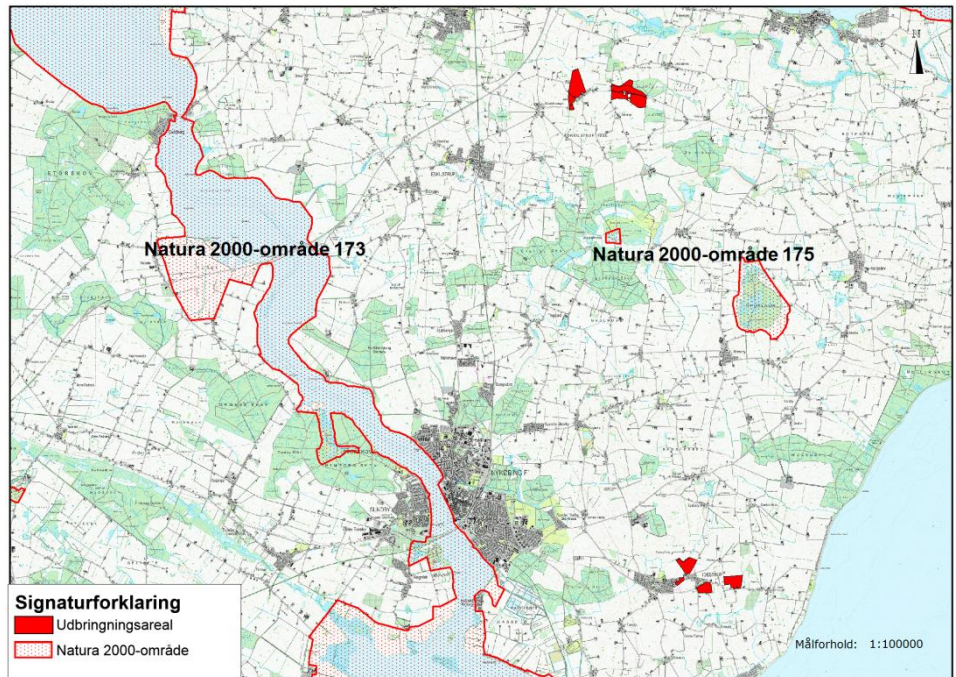
Kommunens vurdering

Med en afstand på 10 m og derover mellem vandhullerne og udbringningsarealerne vurderes afdampningen af kvælstof fra udbringningen af husdyrgødningen fra svineproduktionen at være mindre end 1 kg N. Udbringningen af husdyrgødning vil ikke påvirke de beskyttede vandhuller.

1.2.4 Påvirkning af Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning. Se endvidere tidligere afsnit om Natura 2000.

De nordlige udbringningsarealer ligger ca. 3,6 km fra Habitatområde 252 Listrup Lyng og ca. 5,3 km fra Habitatområde 154 Horreby Lyng, der begge indgår i Natura 2000-område nr. 175. De sydlige udbringningsarealer ligger ca. 5 km fra Guldborgsund, der er en del af Natura 2000-område nr. 173, se kort 8.

Kort 8. Beliggenheden af udbringningsarealerne i forhold til Natura 2000-områder.

Kommunens vurdering.

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha. Ved tilførsel af 1 kg N/ha og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er henholdsvis ca. 3,6 m til Natura 2000-område nr. 175 og ca. 5 km til Natura 2000-område nr. 173.

Med disse afstande mellem udbringningsarealerne og Natura 2000-områderne vurderes det, afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt. Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

1.2.5 Påvirkning af Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitat-bekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

En gennemgang af luftfotos over området omkring udbringningsarealerne viser, at der ikke er vandhuller eller andre egnede ynglelokaliteter for padder omfattet af bilag IV nærmere end 10 m fra udbringningsarealerne.

Det forventes, at omkring 5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (bilag 1 med beskrivelser af bilag IV-arter). Potentielle yngle- og rastesteder for flagermus findes i ældre træer, stalde, lader m.m.

Kommunes vurdering

Ved udbringning af husdyrgødning sker der en afdampning af kvælstof, som afsættes på de omkringliggende arealer. Afsætningen af kvælstof er størst tæt på udbringningsarealet og den falder gradvist med øget afstand til udbringningsarealet. Størrelsen af kvælstofdepositionen er udover afstanden fra udbringningsareal også afhængig af husdyrgødningstypen og udbringningsteknologien. Naturområder kan ændres som følge af tilførsel af kvælstof. Det er påvist, at tilførsel af 1 kg N/ha og derover medfører tilstandsændringer i et naturområde jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Tilstandsændringerne vil f.eks. være i form af en tilgroning af naturområdet med mere kvælstoftolerante og konkurrencestærke plantearter. Den generelle naturtilstand i det kvælstoffølsomme naturområde vil blive ændret og forringet. Det samme gør sig gældende for naturområder og vandhuller, der er yngle- og rasteområde for Bilag IV-arter f.eks. Stor Vandsalamander eller Springfrø, hvor en forøget kvælstoftilførsel bevirker en tilgroning af naturområdet. Herved bliver naturområdet beskadiget eller ødelagt over en årrække, således at det ikke kan fungere som yngle- og rasteområde for Bilag IV-arterne.

Hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er 10 m og derover, vil der ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha ved udbringning af gylle fra svin.

Padder

I nærværende godkendelse er der tale om en afstand fra udbringningsarealerne til yngle-vandhuller for bilag IV-padder på 10 m og derover, se kort 6 og 7. På denne baggrund vurderes det, at udbringningen af husdyrgødning ikke beskadiger eller ødelægger yngle- og rastesteder for padder omfattet af bilag IV.

Flagermus

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

Bilag 1. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Brandts flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster. En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder. Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland. Viden manglefuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrelflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen. Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskråninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet. Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller. Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation. Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder. Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge. Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Grønbroget Tudse	<p>Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart".</p> <p>Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærguldsmed	<p>Horreby Lyng og Listrup Lyng.</p>	<p>Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.</p>
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfuelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	<p>Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	<p>Tilgroning, vandstandssænkning.</p>

Beredskabsplan Anders Kappel, Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing

Opdateret oktober 2016

Telefonliste

Anders 22 92 46 41

Brandvæsen 112

Ambulance 112

Miljømyndighed 112

Gefion 5786 5000

Anders 22 92 46 41

Dyrlæge: Klaus Heisel:
21 71 53 00

Lægevagt 7015 0700

Elektriker: Idestrup El:
54 14 81 00

VVS/smed: Egelev Smede:
54 43 40 52

Ventilationsfirma: Skov:
7217 5555

Foderstoffirma: DLG:
3368 6000

El-leverandør: SEAS NVE:
7029 2929

Brand – instruks

Ring 112 og oplys:

- navn, adresse og det tlf., du ringer fra
- hvad der er sket, og at det er en gårdbrand
- er der tilskadekomne – hvor mange?
- er dyrene kommet ud? – art og antal, der er fanget.

Ring til Anders 22 92 46 41.

Start rednings- og slukningsarbejde, hvis det er forsvarligt:

- Evakuer dyr
- fjern trykflasker, olie, kemikalier og gødning

Hvis det ikke er muligt at slukke branden, så luk døre og vinduer.

Tag imod brandvæsenet og vis dem kortene.

Oplys om:

- adgangsveje
- hvor det brænder og omfang
- tilskadekomne og dyr, der ikke er i sikkerhed.

Gylle – overløb

Ring 112 ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank og oplys:

- navn, adr. og det tlf.nr., du ringer fra
- hvad der er sket og hvor meget, der er løbet ud
- er der risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring?

Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.

Ring til Anders 22 92 46 41

Forsøg opdæmning for at undgå at gyllen løber ned i åen.

Opdæmningen kan ske med jord.

Er gyllen løbet til dræn, så laves opdæmning af vandløbet med jord eller en bigballe.

Modtag miljømyndighed evt. brandvæsen og orienter om sted, omfang m.v.

Kemikalie og oliespild m.v.

Ring 112 ved større overløb af kemikalier og olie og oplys:

- navn, adresse og det tlf.nr., du ringer fra
- hvad der er sket, og hvor meget der er løbet ud
- er der risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring?

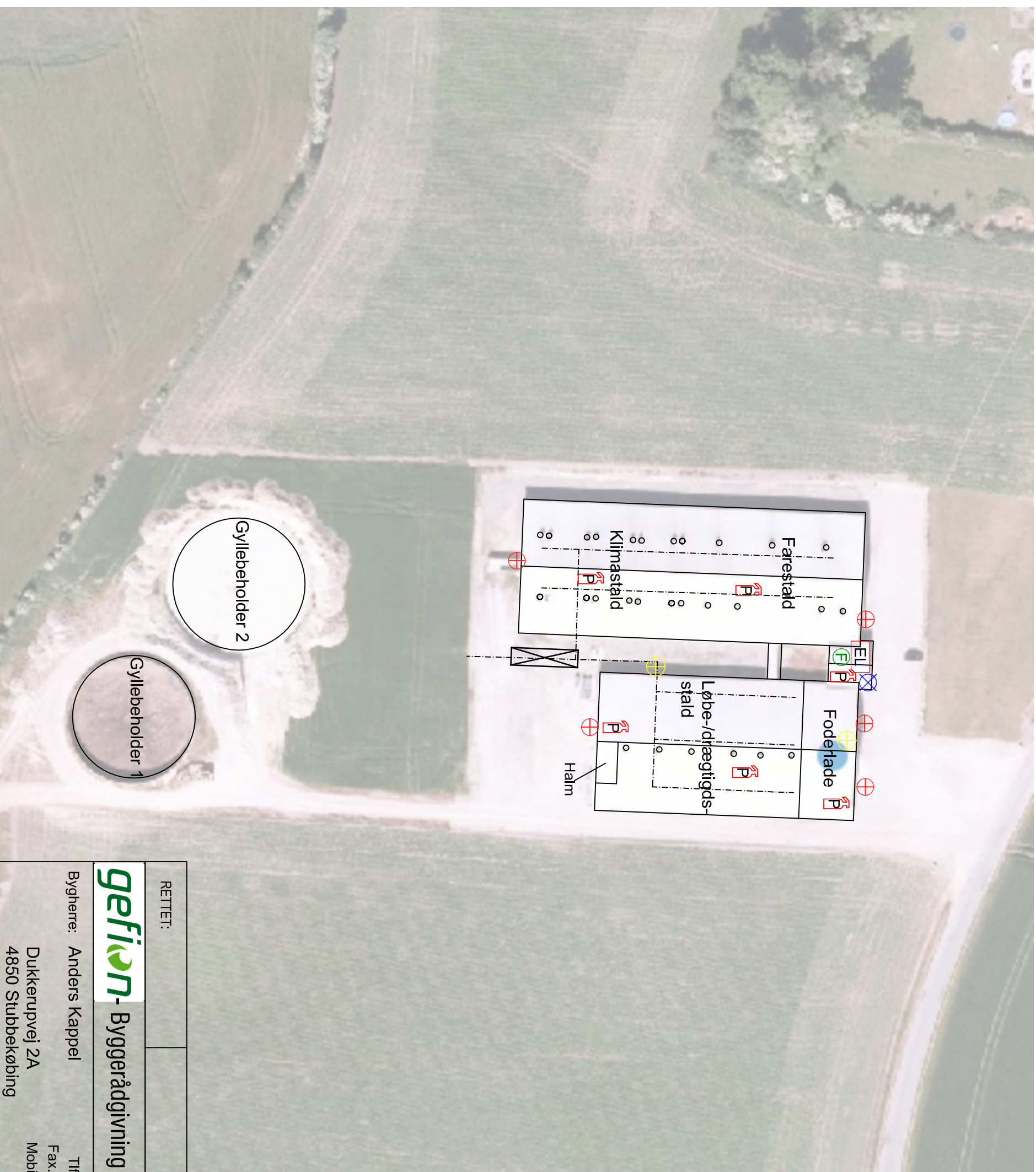
Ved mindre spild ring kun til miljømyndighederne.

Ring til Anders 22 92 46 41.

Beredskabsplan Anders Kappel, Dukkerupvej 2A, 4850 Stubbekøbing

Opdateret oktober 2016

<p>Personskade Ring 112 ved alvorlig skade og oplys: - navn, adresse og det tlf.nr., du ringer fra - hvad er der sket og hvordan er personens tilstand? - adgangsveje</p> <p>Yd førstehjælp, hvis det er muligt.</p> <p>Førstehjælpsudstyr er placeret i personalerummet.</p> <p>Kontakt lægevagten ved lettere skade.</p> <p>Ring til Anders 22 92 46 41.</p>	<p>Stophaner og hovedafbrydere</p> <p>Elektricitet: Hovedafbrydere er placeret: i hjørne af foderlade.</p> <p>Hovedafbryderen til gyllepumpen er placeret: sydvest for løbe-/drægtighedsstald.</p> <p>Vand: Hovedhanen er placeret: ved hjørne af foderlade</p>	<p>Strømsvigt</p> <p>Vurdér om nogle dyr vil lide pga. varme.</p> <p>Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.</p> <p>Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til SEAS og hør om varigheden af udfaldet.</p>	<p>Transport af bekæmpelsesmidler</p> <p>Der opbevares ingen kemikalier/pesticider på ejendommen.</p> <p>Under evt. transport med bekæmpelsesmidler er de beskyttet mod stød m.v. i en lukket kasse.</p> <p>Der medbringes en pakke savsmuld/kattegrus, plastpose og skovl til evt. opsugning af spild Medbring altid mobiltlf. til opkald ved uheld.</p> <p>Der er førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed, hvor der arbejdes med midlerne.</p>
--	--	--	--

Signaturforklaring:

- EL EL-tavle
- ⊗ Stophane vand
- ⊕ Førstehjælpskasse
- ⊕ Pulverslukker
- ⊕ Lys
- ⊕ Oiletank

Klimacontainer 4,2 x 16 m.

MYNDIGHEDSTEGNING

RETTET:

gefion - Byggerådgivning

Kvalitetsikret - Indtæler

Fulbyvej 15, 4180 Sorø
Tlf: 57 86 50 00, Fax: 57 86 54 43

Bygherre: Anders Kappel
Tlf: 54 43 32 40

Dukkerupvej 2A
4850 Stubbekøbing
Fax: :
Mobil: :

Init: HSL/NIS   Dato: 27-10-2016   Mål: 1:1000

Emne:

Tegning: Situations- / beredskabsplan

Noter:

E-mail :
Byggeadr.:

Tegningsnr.: **M-16-032-M-0-0-01-**

Skitse 1:1000

Denne tegning er privat ejendom. Den må ikke fremvises eller overlades uvedkommende - ej heller kopieres eller på anden måde anvendes uden forudindhentet skriftlig tilladelse, iht. Lov om ophavsret.